AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 23:23 Page 1

Ազգ
Azg
6 ԱՊՐԻԼ 2010 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 60 (4440)
ISSN: 1829-1651

Հայկական խաչքար՝ Մոնտեվիդեոյի «Արմենիա» հրապարակում

«Ազատություն» ռադիոկայանի տեղեկացմամբ, Ուրուգվայի զբոսաշրջության փոխնախարար **Լիլիան Քեշիշյանի** հարատեւ բանակցությունները՝ մայրաքաղաք Մոնտեվիդեոյի քաղաքապետարանի հետ, տվել են իրենց արդյունքը: Քաղաքապետարանը թույլատրել է քաղաքի «Արմենիա» հրապարակում տեղադրել հայկական խաչքար: Սկզբում մայրաքաղաքային իշխանությունները մերժում էին նախագիծը, քանի որ «հրապարակն ունի իր հուշարձանը, համալիրը ամբողջական է, եւ մեկ այլ կառույց կարող է խաթարել հրապարակի ճարտարապետական տեսքը»: Ինչեւէ, Մոնտեվիդեոյի քաղաքապետարանը թույլատրել է տեղադրել հայաստանցի վարպետ Ռուբեն Նալբանդյանի հեղինակած խաչքարը, իսկ որոշման մեջ նշված է, որ «խաչքարը հայության խորհրդանիշն է»: Տեղադրման արարողությունը տեղի կունենա ապրիլի 24-ին՝ Հայոց ցեղասպանության 95-րդ տարելիցին նվիրված միջոցառման ժամանակ: Հիշեցնենք, Ուրուգվայը աշխարհի առաջին երկիրն է, որը 1965-ին ճանաչեց Հայոց ցեղասպանությունը:

Վաշինգտոնյան հանդիպումից առաջ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Առաջիկա տասնօրյակի ինտրիգը լինելու է ԱՄՆ-ում միջուկային անվտանգությանը նվիրված համաժողովին Թուրքիայի եւ Հայաստանի ղեկավարների մասնակցությունն ու Օբամա-Սարգսյան-Էրդողան հնարավոր հանդիպումը Վաշինգտոնում ապրիլի 12-13-ին: Գագաթաժողովին Թուրքիան մասնակցում է վարչապետ Էրդողանի մակարդակով: ԱՄՆ պետդեպի ներկայացուցիչ Ֆիլիպ Քրոուլին արդեն իսկ ողջունել է Էրդողանի այդ որոշումը: Դեռեւս պարզ չէ, թե անցած շաբաթ Հիլարի Քլինթոն-Դավութօղլու հեռախոսազրույցի ժամանակ թուրքական կողմին ի՞նչ որակի հույս են տվել Հայոց ցեղասպանությանը վերաբերող եւ Ներկայացուցիչների պալատի հանձնաժողովով անցած բանաձեւի հետագա ընթացքի կամ՝ ավելի ստույգ՝ նրա հետագա ընթացքը կասեցնելու վերաբերյալ, բայց Էրդողանը գնում է, ուրեմն՝ մի բանի հույս ունի: Ուշագրավ է, որ այս համաժողովին, Կրեմլի մամուլի ծառայության տեղեկացմամբ, մասնակցելու է նաեւ ՌԴ նախագահ Դմիտրի Մեդվեդեւը: Հայաստանի նախագահի գրասենյակից դեռեւս պաշտոնապես Վաշինգտոն մեկնելու վերաբերյալ հաղորդագրություն չի տարածվել, սակայն ամենայն հավանականությամբ Հայաստանի նախագահը մեկնելու է ԱՄՆ, եւ այստեղ ոչ միայն եռակողմ հանդիպում է սպասվում, այլեւ կարող են լինել նաեւ այլ շահագրգիռ հանդիպումներ: Մինչ այդ որոշ զարգացումներ եղան Հայաստանում:

Ուրբաթ օրը Հայաստանի վարչապետը տեղափոխվել էր «Նաիրի» բժշկական կենտրոն՝ ճնշման տատանման հետեւանքով, հաջորդ օրը դուրս գրվեց, ու հավանական է՝ մի քանի օր դեռ աշխատանքի չի գնա: Ու... սկսվեց՝ թերթ ու կայք համասարած հեռուն գնացող ենթադրություններ էին անում, թե գուցե Տիգրան Սարգսյանն էլ չի պաշտոնավարելու եւ այլն: Ենթադրություն անելը՝ ոչինչ, բոլորի իրավունքն է, սակայն հեքիմաբայղուշական ենթադրությունների միախառնումը քաղաքական ենթատեքստերին պետք է գոնե մինիմում քաղաքական իրավիճակ ենթադրի նախ:

Տես էջ 3

ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Պաշտոնապես բացվեց Մայր աթոռի դիվանատան շենքը

Մեծարվեցին բարերարները՝ Նազար եւ Արտեմիս Նազարյանները

Երեկ՝ հետմիջօրեին, պաշտոնապես բացվեց Մայր աթոռի դիվանատան շենքը, որը գտնվում է վեհարանի հարեւանությամբ: Գեղեցիկ, հայկական-վանական ոճով կառուցված տուֆակերտ շենքը շահագործման էր հանձնվել դեռեւս 2009 թ. մայիսի 21-ին, ինչպես իր խոսքում ասաց Ս. Էջմիածնի միաբաններից **Պարթեւ** հայր սուրբը, սակայն պաշտոնական բացումը հետաձգվել էր մինչեւ բարեգործ՝ Նյու Ջերսիից հայտնի բարերարներ, Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության երկարամյա գանձապահ, տեր եւ տիկին Նազար եւ Արտեմիս Նազարյանների ժամանումը, որոնք ընդամենը մի քանի օր առաջ ներկա էին գտնվել իրենց որդու՝ Լեւոն Նազարյանի անվան բժշկական հետազոտության արդիական կենտրոնի բացման արարողությանը՝ Հերացու անվան բժշկական պետական համալսարանի համալիրում, հանրապետության նախագահի մասնակցությամբ:

Ներկայացնելով Մայր աթոռի դիվանատան գործունեության հակիրճ պատմությունը, հատուկ հանդիսության ընթացքում Պարթեւ վարդապետը նշեց, որ նախկինում այն ծվարած է եղել վեհարանի շենքի մի հատվածում, ունեցել է 7-8 աշխատակից: Իսկ այժմ, նոր շենքում, աշխատում է ավելի քան 30 հոգի, ովքեր ընդունում եւ պատասխանում են տարեկան շուրջ 6000 նամակի եւ գրության, աշխատանքներ են կատարում պետական ու հասարակական մարմինների հետ, զբաղվում ներ եւ միջեկեղեցական հարաբերություններով ու ծավալում ժողովական գործունեություն:

Նորակառույց շենքի ժողովասրահում կայացած հանդիսությունը, որը հանդիսապետում էր **Վեհափառ հայրապետը,** ողջույնի ու շնորհակալության խոսք ասաց ՀԲԸՄիության նախագահ **Պերճ Սեդրակյանը**, որ հիշեցրեց ներկա կոկիկ հասարակությանը, որ տեր եւ տիկին Նազարյանները, որոնք ընտանյոք հանդերձ նույն միության մեծ բարերարներից են, իրենց նվիրատվությամբ Նյու Ջերսիում, Նյու Յորքում, Արգենտինայում, Կալիֆոռնիայում, Բեյրութում, Կիպրոսում եւ այլուր կրթական, երիտասարդական եւ ազգային կարեւոր կենտրոններ են բարձրացրել, սատարելով ՀԲԸՄիության առաքելությանը, որին մաս է կազմում, արդեն 100 տարի, Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնին թիկունք կանգնելը «ավանդությամբ եւ համոզումով»:

Շատ կարճ եւ հուզիչ խոսք ասաց նաեւ տիկին Արտեմիսը. «Հայ եկեղեցին է, որ Հայաստանէն դուրս հայը հայ կպահէ: Մեզի համար ուրախութիւն է տալը: Այս պահուն կուզեմ լալ ուրախութենէս»:

Հուզիչ էր նաեւ պրն Նազարի խոսքը. «Այսօրը ինձի համար երազային օր մըն է: Կուզեմ ավելի երկար ապրիլ, որպեսզի ավելին ընեմ ձեզի համար»:

Եզրափակիչ խոսքը, բնականաբար, պատկանում էր Ամենայն հայոց հայրապետին: Վեհափառը երախտագիտական խոսք ասաց ՀԲԸՄիության, նրա բարերարների եւ անդամության գործունեության մասին, հատկապես ծանրացավ Նազարյան տոհմի ազգաշահ նվիրատվությունների վրա ու պատմեց, թե ինչպես էր պրն Նազարյանը Նյու Ջերսիից անձամբ հետեւում այս կառույցի շինարարական աշխատանքներին, հսկում դրանց անթերի կատարման ընթացքը: (Շենքի ճարտարապետն է՝ Նյու Ջերզիից Արման Ավագյանը, շինարարը՝ «Հորիզոն-98» կազմակերպության տնօրեն Գագիկ Գալստյանը): Գարեգին Բ կաթողիկոսն իր օրհնությունները հղեց ՀԲԸՄիության ողջ անդամությանը, բարերարներին եւ հայտարարեց, որ Մայր աթոռը երջանիկ է այդ զորակցությամբ ու օրհնեց բոլորին եւ ի մասնավորի՝ Նազար եւ Արտեմիս Նազարյան ամոլին ու զերդաստանին:

Հանդիսության ընթացքում երգով ու նվագով ելույթներ ունեցան Նորքի հայորդաց տան սաները՝ մեծ բավականություն պատճառելով ներկաներին:

«ԱԶԳ»

Հայկական թվային «TV Arm.ru» հեռուստաընկերությունը մտավ եթեր

Ապրիլի մեկից եթեր հեռարձակվեց հայկական սփյուռքի համար ստեղծված «TV Arm.ru» հեռուստաընկերությունը HOTBIRT արբանյակային հաղորդիչի միջոցով: Վերոհիշյալ արբանյակային հաղորդիչով աշխարհում դիտում են նաեւ Հ1, «Շանթ» եւ «Արմենիա» հեռուստաընկերությունների ծրագրերը: Արբանյակային հաղորդիչն ունի հնարավորություն ազդանշաններ փոխանցելու Եվրոպայում, Հյուսիսային Ամերիկայում, Հյուսիսային Աֆրիկայում, Միջին Արեւելքում եւ այլուր: Սա նշանակում է, որ նորաստեղծ հայկական թվային հեռուստաընկերությունն իրոք ստեղծված է սփյուռքի համար: Ալիքի հաղորդումները նախատեսված են հեռուստադիտողների լայն շրջանակների համար: Հեռուստաընկերության հեղինակային նախագծերից են «Սփյուռքի ձայնը», «Հայերը՝ համացանցում», «Բարի լույս, սփյուռք», «Հայկական հեռուստատեսությունը պատասխանում է», «Խաչմերուկ», «Սփյուռքի դեմքերը», տարբեր բանավեճային, զվարճալի, մանուկների համար հաղորդումներ եւ այլն: Հեռուստաընկերությունը կներկայացնի նաեւ հայկական, ռուսական, համաշխարհային ֆիլմերի, մուլտֆիլմերի հսկայական տեսականի՝ «Մերոնք՝ կինոյում» նախագծի շրջանակներում:

Հեռուստաընկերությունը նաեւ հնարավորություն է ընձեռում հեռուստադիտողներին քննարկելու արդեն գոյություն ունեցող նախագծերը կամ առաջարկելու սեփականները՝ www.tvarm.ru պաշտոնական կայքում:

Հ. ԱՓՅԱՆ

ԵՄ ընդլայնման հարցերով հանձնակատարը Երեւանում

Եվրոպական միության ընդլայնման եւ եվրոպական հարեւանության քաղաքականության հարցերով հանձնակատար Շտեֆան Ֆյուլեի գլխավորած պատվիրակությունը Հայաստան կայցելի այսօր: Հայաստանի ԱԳՆ հաղորդագրության համաձայն, այցի ընթացքում նախատեսված է պատվիրակության հանդիպումը Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի, վարչապետ Տիգրան Սարգսյանի եւ արտգործնախարար Էդվարդ Նալբանդյանի հետ:

Շտեֆան Ֆյուլեն, Վրաստանի փոխարտգործնախարար Նինո Քալանդաձեի տեղեկացմամբ, ապրիլի 7-9 կլինի նաեւ Թբիլիսիում՝ ակնհայտորեն ավելի ընդգրկուն ծրագրով, քան այդպիսին նախատեսված է եվրոհանձնակատարի այցելությանը Երեւան:

Թբիլիսի այցի շրջանակներում Ֆյուլեն կհանդիպի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլու, կառավարության ներկայացուցիչների հետ: Նախատեսված են նաեւ բանակցություններ վրացական ընդդիմության հետ: Այս հանդիպումների նպատակը եվրոհանձնակատարի ծանոթությունն է Վրաստանում տիրող իրավիճակին, հատկապես նկատի առնելով մայիսի 30-ին սպասվող տեղական ընտրությունների քարոզարշավային առանձնահատկությունները:

Ֆյուլեն կայցելի փախստականների բնակավայրեր եւ կծանոթանա նրանց խնդիրներին: Կհանդիպի նաեւ ԵՄ դիտարկման առաքելության ներկայացուցիչների հետ:

Ա. Հ.

Հոլանդահայերը մտադիր են Հաագայում հուշակոթող տեղադրել

Այս մասին հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը: Միեւնույն ժամանակ նշվում է, որ Հոլանդիայի թուրք-ադրբեջանական համայնքները հայտարարել են, որ բողոքի արշավ են սկսում հայերի այս նախաձեռնության դեմ:

Հավելենք նաեւ, որ Հոլանդիան 2004-ին արդեն ճանաչել է Հայոց ցեղասպանությունը:

Հայաստանի եւ Թուրքիայի նախագահների վաշինգտոնյան հանդիպման հավանականությունը մեծանում է

Միացյալ Նահանգների Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում մարտի 4-ին Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւի ընդունմանը հետեւեց Թուրքիայի դեսպանի հետկանչը՝ «խորհրդակցությունների» նպատակով: Բայց Թուրքիայի ԱՄՆ-ում դեսպանը կրկին կատարում է իր պարտականությունները՝ վերադառնալով Վաշինգտոն:

Շատ այլ պարագաներում է Թուրքիան որպես սեփական դիրքորոշման արտահայտություն ու բացասական արձագանք տարբեր իրադարձությունների առնչությամբ հետ կանչել իր դեսպանին այս կամ այն երկրում: Սակայն հայտնի է, որ այդօրինակ միջոցառումները երկարատեւ ազդեցություն չեն ունենում, ուստի ինչ-որ պահից սկսած հարկ է լինում հետ կանչված դեսպաններին վերադարձնել նշանակման երկիր:

Միացյալ Նահանգների դեպքում բացառություն չեղավ: ԱՄՆ-ում Թուրքիայի դեսպան Նամըք Թանը, որ գտնվում էր Թուրքիայում, թուրքական լրատվամիջոցների տեղեկացմամբ, արդեն երեկ անցել է իր պաշտոնական պարտավորությունների կատարմանը, ընդ որում, օրակարգը թուրք դեսպանի կատարելիք աշխատանքի առումով պետք է որ շատ հագեցած լինի, քանի որ արդեն հաշված օրեր են մնացել ապրիլի 12-13-ին Վաշինգտոնում միջուկային անվտանգության գագաթաժողովի անցկացմանը, որին մասնակցելու հրավեր է ստացել Թուրքիան:

Անորոշության որոշակի դադարից հետո Թուրքիան, հետեւելով Հայաստանին, հայտարարեց, որ գագաթաժողովին մասնակցելու է ոչ թե երկրորդ կարգի ներկայացուցչի միջոցով, այլ՝ երկրի վարչապետ Ռեջեփ Թայիբ Էրդողանի: Հայաստանն էլ, ինչպես արդեն ենթադրել է «**Ազգը**», գագաթաժողովին մասնակցելու է Հայաստանի նախագահի մակարդակով:

Իսկ հարցի պատասխանը, թե արդյոք Վաշինգտոնում կհանդիպե՞ն Հայաստանի նախագահն ու Թուրքիայի վարչապետը, գնալով ավելի մոտենում է դրական պատասխանին, հատկապես որ գագաթաժողովն ու նման հանդիպումները որպես կանոն լայնորեն օգտագործվում են տարբեր հրատապ խնդիրների լուծմանն ուղղված հանդիպումներ կազմակերպելու եւ անցկացնելու համար:

Հասկանալի է, որ Հայաստան-Թուրքիա հանդիպման հավանականության մասին հնարավոր չէ որեւէ տեղեկություն ստանալ, այլ միայն ենթադրություններ անել, սակայն հստակ է, որ Վաշինգտոնը չէր նախաձեռնի միջուկային գագաթաժողովին Հայաստանի եւ Թուրքիայի հրավերի պատմությունը, ավելին, իրեն թանկ ծախող Թուրքիային ԱՄՆ պետքարտուղարի մակարդակով «համոզելու» կամ էլ գուցե խոստումներ տալու փորձ չէր անի, եթե իրապես չի նախատեսվում Հայաստան-Թուրքիա հանդիպում:

Ա. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

Սահմանամերձ Բագարանում սովորել են ապրել սահմանապահների կողքին եւ թուրքերի հարեւանությամբ

Սոս Վարդեւանյանի այգին սկսել է ծաղկել: Ծառերի ստվերի ներքո սիրում է նստել, հանգստանալ եւ հետեւել այգուց ընդամենը մի քանի հարյուր մետր հեռու գտնվող դիմացի գյուղի կյանքին: Իսկ դիմացը թուրքական գյուղն է, որը Սոս Վարդեւանյանի տնից բաժանված է փշալարով: «Եթե հյուր եմ ունենում, այս այգին ենք գալիս, նստում: Հյուրերիս հետաքրքրական է այսքան մոտիկից թուրքական գյուղ տեսնել, իսկ ինձ համար արդեն սովորական է», ասաց Սոս Վարդեւանյանը: 50-ամյա Սոս Վարդեւանյանը ծնվել եւ մեծացել է Բագարան գյուղում: Արմավիրի մարզում գտնվող գյուղը հարակից է հայ-թուրքական սահմանին: Սոս Վարդեւանյանի տունը սահմանին ամենամոտն է: «Մի օր աղջիկս այգուց ներքեւ էր իջել, ես էլ անհանգստացած կանչեցի, թե Հասմի՛կ, արի, հեռու մի գնա: Հաջորդ օրը մի թուրք սահմանին կանգնած կանչում էր՝ Հասմիկ, Հասմիկ», պատմում է Սոս Վարդեւանյանի կինը՝ **Պայծառ Սահակյանը:** Գյուղում միայն Հանրային հեռուստաընկերության ծրագրերն են դիտում, որովհետեւ մյուս ալիքների սփռվածությունն այստեղ չի հասնում: Փոխարենը թուրքական ալիքներ գյուղում հնարավոր է դիտել անգամ առանց ալեհավաքի օգնության: «Աղջիկս մուլտֆիլմերը թուրքական ալիքներով էր նայում ու էդպես թուրքերեն է սովորել», ասաց Պայծառ Սահակյանը:

Շփում թուրքերի հետ չկա, դեռ ավելին, Սոս Վարդեւանյանը դեմ է, որ սահմանը բացվի: «Մենք ցեղասպանությունը չենք մոռացել, սահմանը որ բացվեց, գյուղի հանգստությունը կկորի», ասաց նա: Սահմանից այն կողմ նորակառույց մինարեթն է, որի ազանի ձայնը լսվում է նաեւ հայկական գյուղում: Երեւում էին թուրքական գյուղի միջով անցնող ճանապարհը եւ սլացող մեքենաները: «Բլուրի վրա կանգնած կանաչ շենքը նոր են սարքել: Երեւի թեյարան է, որովհետեւ մեքենաները հաճախ են կանգնում շենքի դիմաց: Գյուղի բնակիչներն էլ հիմնականում մեղու են պահում, իրենց դաշտը մշակում», իր դիտարկումներն է հայտնում Սոս Վարդեւանյանը:

Հայկական կողմից հայ-թուրքական սահմանը հսկում են ռուս եւ հայ սահմանապահները: Դաշտային աշխատանքների սեզոնի բացման հետ գյուղապետարանում սահմանապահների ղեկավարության ու գյուղացիների միջեւ ժողով է լինում: Հարցը մշտական է եւ չինացող: Գյուղացիների շուրջ 2000 հեկտար դաշտերն ու այգիները երկու երկրների միջեւ գտնվող չեզոք գոտում են: Սեփական հողը հերկելու եւ մշակելու համար գյուղացիները սահմանապահներից թույլտվություն են ձեռք բերում եւ ամեն անգամ դաշտ մտնելիս պետք է ներկայացնեն անցաթուղթը: Դաշտ մտնելու եւ դուրս գալու համար հստակ ժամեր կան, այնտեղ չես կարող գնալ արեւածագից առաջ եւ մնալ մայրամուտից հետո: Երբեմն սեփական հողը մտնելու համար գյուղացիները երկար հերթեր են կանգնում եւ չեն հասցնում ժամանակին կատարել աշխատանքները: «Գյուղացիները դժվարանում են անցնել իրենց հողերը: Սահմանապահները ստուգում են անցաթղթերը եւ նոր միայն թողնում: Եթե հարյուր մարդ միաժամանակ ուզում է անցնել, ապա հերթ է առաջանում: Գյուղացիները պահանջում են թեթեւացնել հսկողությունը», ասաց գյուղապետ **Գեւորգ Մարգարյանը:** Սահմանապահների պատասխանը գյուղացիներին մեկն է. անվտանգությունն ու սահմանված կարգը պահանջում են խիստ վերահսկողություն: 680 բնակիչ ունեցող գյուղում խնդիրը մնում է անփոփոխ արդեն տարիներ շարունակ, իսկ գյուղացիները երբեք տնից դուրս չեն գալիս առանց անձնագրի եւ անցաթղթի: 74-ամյա **Վոլոդյա Փիլոյանը** ցույց է տալիս անձնագիրը եւ խնամքով պահպանվող անցաթուղթը: Փաստաթղթերը մշտապես գրպանում են, անգամ եթե դաշտ չի գնում: «Դեռ մթով տնից դուրս եմ գալիս, որ հերթի մեջ չընկնեմ ու անցնեմ դաշտերը», ասաց Վոլոդյա Փիլոյանը: Գյուղում հողերը մշակում են սահմանապահների հսկողության ներքո, աշտարակից սահմանին հետեւող զինվորների ներկայությունը գյուղում սովորական է:

Կոստյա Պետրոսյանը, որ կյանքի 52 տարիներն անց է կացրել Բագարանում, պատմում է, որ թուրքական գյուղին այսքան մոտ ապրելով անհանգստություն կամ վախ չի զգում: «Դեռ մի բան էլ իրենք են մեզնից վախենում», հայտարարեց նա:

Սահմանամերձ Բագարանում խնդիրները շատ են, գյուղացիները բողոքում են, որ երիտասարդները չեն մնում գյուղում, աշխատանք չկա, պայմաններ չկան: «Ի՞նչ անի երիտասարդը գյուղում: Աշխատանք չկա, դաշտի եկամուտով էլ հազիվ կարողանում ենք ապրել: Անգամ Արմավիր գնալու համար օրվա մեջ մեկ անգամ մեկ «Գազել» է գնում», ասաց Կոստյա Պետրոսյանը: Գյուղի խնդիրների մասին բագարանցիները երկար կարող են խոսել: Գազ չունեն, խմելու ջրի համար միայն մեկ աղբյուր կա, ոռոգման ջուրն էլ թանկացրել են, մեկ խորանարդ մետր ջրի համար այժմ պետք է 9-ի փոխարեն 11 դրամ վճարեն: «Գյուղացիներն անասնապահությամբ են զբաղվում: Մեզ մոտ լավ ծիրան է աճում, դեղձ, խնձոր», պատմում է գյուղապետը:

Լեռներով շրջապատված քարքարոտ գյուղում եկեղեցի չկա, ամուսնանալու համար հարկավոր է մարզկենտրոն կամ Երեւան հասնել: Տարեկան այստեղ 8-9 ամուսնություն է գրանցվում, նույնքան էլ երեխաներ են ծնվում: Գյուղի դպրոցի առաջին դասարանում երեխաների թիվը տասից չի անցնում, իսկ ողջ դպրոցում շուրջ 90 աշակերտ է սովորում:

ԱՐԵՎԻԿ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Ժառանգության» կոչին ոչ ոք չարձագանքեց

Մի քանի օր առաջ «Ժառանգություն» կուսակցությունը ընդդիմադիր եւ իշխանական 5 քաղաքական ուժերի երկխոսության կոչ էր արել՝ կարծիք հայտնելով, որ Հայաստանը կանգնել է 1993-ից ի վեր ամենավտանգավոր մարտահրավերի առջեւ: «Ժառանգությունը» ՀԱԿ, ՀՅԴ, ՀՀԿ, «Բարգավաճ Հայաստան» եւ «Օրինաց երկիր» կուսակցություններին առաջարկում էր ստեղծել քաղաքական ոչ ֆորմալ կենտրոն՝ կլոր սեղանի ձեւաչափով, ընդդիմության եւ իշխանության հավասար ներկայությամբ, եւ համատեղ քննարկել խնդիրներն ու գալ ընդհանուր հայտարարի:

Առաջարկության վերաբերյալ քննադատական խոսքերն ու անվստահությունն ավելի շատ էին, քան դրական կարծիքները:

«Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը հայտարարեց, որ առաջարկությունը կքննարկվի միայն Գագիկ Ծառուկյանին պաշտոնական նամակ ուղարկելուց հետո: Միաժամանակ խմբակցության քարտուղար **Արամ Սաֆարյանն** ասել էր. «Հանրապետության նախագահը պետք է կանգնի այս գործընթացի գլխին եւ փորձի իր շուրջը համախմբել քաղաքական ուժերին»: Այս հայտարարությունից կարելի է եզրակացնել, որ «Բարգավաճ Հայաստանում» առանձնապես ոգեւորված չեն «Ժառանգության» առաջարկից, ու պատասխանը լինելու է բացասական:

Միայն իրեն հատուկ շեշտադրությամբ ու սարկազմով ՀԱԿ-ի համակարգող Լեւոն Զուրաբյանը հայտարարել էր, որ իրենք «տեղյակ» չեն այդ առաջարկությանը, մինչդեռ ՀԱԿ-ի մաս կազմող ՀՀՇ կուսակցության անդամները տեղյակ էին, սակայն որեւէ վստահություն այդ առաջարկության հանդեպ չունեին:

ՀՀՇ վարչության փոխնախագահ **Խաչիկ Քոքոբելյանն** այն անվանեց ընդամենը PR ակցիա եւ խորհուրդ տվեց վիրտուալ առաջարկություններ չանել:

Օրերս «Ժառանգությունը» պաշտոնական նամակով դիմել է վերոնշյալ կուսակցություններին՝ ակնկալելով պաշտոնական արձագանք: Ժամկետը լրանում է ապրիլի 9-ին, սակայն առաջարկությանն արձագանքողներ չկան:

ՀՀԿ-ն ստացել է «Ժառանգության» առաջարկությունը, բայց արձագանքել չի պատրաստվում: Պատճառն այն չէ, որ առաջարկողը «Ժառանգությունն» է: «Գոյություն ունի քննարկումների ավելի լայն ֆորմատ՝ նախագահի գլխավորությամբ: Նման երեք քննարկում է եղել, որոնցից մեկին «Ժառանգությունը» մասնակցել է: Եթե նոր քննարկումների անհրաժեշտություն լինի, կկազմակերպվի», մանրամասնեց ՀՀԿ-ի մամուլի քարտուղար **Էդուարդ Շարմազանովը**:

Որ իրենց երկխոսության կոչին որեւէ քաղաքական ուժ չի արձագանքել, փաստել է նաեւ «Ժառանգություն» կուսակցության վարչության նախագահ, ԱԺ պատգամավոր **Արմեն Մարտիրոսյանը**: Վերջինս այդ կապակցությամբ որեւէ մեկնաբանություն չտվեց եւ առաջարկեց սպասել մինչեւ ապրիլի 9: Սակայն զրոյական է հավանականությունը, որ քաղաքական որեւէ կուսակցություն կարձագանքի երկխոսության կոչին:

Հ. Հ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ապրիլի 14-ին Մոսկվայում կկայանա ԱՊՀ պաշտպանության նախարարների նիստը

Նախատեսվում է, որ նիստին կմասնակցեն Հայաստանի, Ադրբեջանի, Բելառուսի, Ղազախստանի, Ղրղզստանի, Մոլդովայի, Ռուսաստանի, Տաջիկստանի, Թուրքմենստանի, Ուզբեկստանի եւ Ուկրաինայի պատվիրակությունները:

Նիստի օրակարգում է ռազմական գերատեսչությունների համագործակցությանը առնչվող ավելի քան 20 հարցերի քննարկում: Նախատեսված է նաեւ, որ նիստին մասնակիցները կհաստատեն Հայրենական մեծ պատերազմի վետերաններին ուղղված ուղերձը: ԱՊՀ պաշտպանության նախարարները կքննարկեն նաեւ ԱՊՀ երկրների հակաօդային պաշտպանության համակարգերի օգտագործմանն ու ընդլայնմանը վերաբերող հարցեր:

Այսօր կկայանա ՀԱԿ-ի այս տարվա երկրորդ հանրահավաքը

Այսօր՝ ժամը 18-ին, Մատենադարանին հարող տարածքում կկայանա Հայ ազգային կոնգրեսի այս տարվա երկրորդ հանրահավաքը:

Հանրահավաքում ելույթով հանդես կգա նաեւ ՀԱԿ առաջնորդ, ՀՀ առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը:

Դեռ մարտի 1-ի հանրահավաքում հայտարարվել էր, որ ապրիլի 6-ի հանրահավաքի օրը պատահաբար ընտրված չէ. Մարդու իրավունքների միջազգային ֆեդերացիայի նախաձեռնությամբ ապրիլի 6-ին Երեւանում կմեկնարկի «Արդարադատություն. անկախ դատարանի առջեւ արդյունավետ պաշտպանության իրավունք. նոր մարտահրավերներ» թեմայով համաժողովը:

Հոլիվուդում 4 հայերի սպանած անձը թերեւս հայ է

Շաբաթ երեկոյան Լոս Անջելեսում՝ Հյուսիսային Հոլիվուդի Hot Spot սրճարան մտնելով՝ մի զինված տղամարդ կրակ է բացել, սպանելով 4 հաճախորդների եւ վիրավորելով 2 ուրիշների: KTLA հեռուստաալիքի հաղորդման համաձայն, երեք մարդ մահացել է տեղում, չորրորդը՝ հիվանդանոցում:

Ըստ ականատեսների նկարագրության՝ մարդասպանը նման է եղել հայաստանցու, տարիքը՝ մոտ 30: Ոստիկանությունը որոնում է նրան:

Լոս Անջելեսի իշխանությունները պարզել են սպանված անձանց ինքնությունը: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը նշում է նրանց անունները. Հարութ Բաբուրյան, Սարգիս Քարաջյան, Վարդան Թոփալյան եւ Հայկ Եգնանյան: Ամենակրտսերը 25 տարեկան էր, ավագը՝ 31 տարեկան:

Չի հաղորդվում, թե սպանվածները Լոս Անջելեսի՞ բնակիչներ էին:

Իշխանությունները համոզված են, որ հարձակումը եղել է ծրագրված եւ որ խոսքը պատահական կրակոցների մասին չէ: Բժիշկները կարծում են, որ երկու վիրավորների կյանքին վտանգ չի սպառնում:

Ոստիկանությունը միջադեպի պաշտոնական վարկածներ չունի, սակայն տեղական լրատվամիջոցները ենթադրում են, որ Hot Spot-ում սպանվածները եղել են հայկական ինչ-որ հանցախմբի անդամներ:

Բուդապեշտում կհանդիպեն հայ եւ հրեա երիտասարդները

Ապրիլի 12-18-ը Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում կանցկացվի հայ եւ հրեա երիտասարդների հանդիպում: Հանդիպումն իրականացվում է Եվրամիության ֆինանսավորմամբ, «Երիտասարդությունը գործունեության մեջ» ծրագրի շրջանակներում: Հայկական կողմից հանդիպմանը կմասնակցի «Համաշխարհային հայկական երիտասարդական ոստայն»-ը՝ իր կազմակերպություններով, իսկ հրեական կողմից՝ «Հրեա ուսանող երիտասարդության եվրոպական միությունը»:

«Արմենպրեսը», մեջբերելով «Համաշխարհային հայկական երիտասարդական ոստայնի» նախագահ Աստղ Մխիթարյանի խոսքերը, նշում է, որ նման հանդիպում կազմակերպվում է առաջին անգամ. «Հայաստանի պատվիրակության մեջ մտնում են երիտասարդներ Հայաստանից, Ռուսաստանից, Վրաստանից, Ուկրաինայից, Հունգարիայից, Բելգիայից, Ֆրանսիայից, Կիպրոսից եւ Հոլանդիայից: Հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն երիտասարդների իրականացրած ծրագրերը, համայնքային խնդիրները, երկու երկրների սփյուռքի հարցերով զբաղվող կառույցների աշխատանքները», նշել է Մխիթարյանը՝ հավելելով, որ սա շատ լավ առիթ է հետագայում հրեա երիտասարդների հետ համատեղ ծրագրեր իրականացնելու համար:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Հաշվապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսութեամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում:
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 22:46 Page 1

Հայացք անցյալին՝ ապագան կառուցելու համար

Վան-վասպուրականցիների եւ Արմենական-ռամկավարների այցը Խրիմյան հայրիկի շիրմին

Ապրիլի 3-ին լրացավ Խրիմյան Հայրիկի ծննդյան 190-ամյակը: Աճյունին այցելողներն այնքան էլ շատ չէին: Հոբելյանական այդ օրը հիշել էին միայն «Վան-Վասպուրական» հայրենակցական միության ու Արմենական-Ռամկավար ազատական կուսակցության ներկայացուցիչները: Նրանք խոստովանում են, որ օրն իրենց օրացույցում կարմիր են ներկել, արդեն մի քանի տասնամյակ պահպանում են ավանդույթն ու այցելում Խրիմյան հայրիկի շիրմաքարին Ս. Էջմիածնի մայր տաճարի առջեւ:

«Խրիմյան Հայրիկը վասպուրականցիների հայրն է, նրան հայրիկ էին կոչում ոչ միայն բարության, այլեւ հայության համախմբման եւ հայության ինքնության ձեւավորման հարցում մեծ գործունեության համար», ասում է հայրենակցական միության նախագահ **Գրիգոր Բաղդասարյանը**:

Տարին առանձնահատուկ է ու հոբելյանական. լրանում են Վանի ինքնապաշտպանության 95-ամյակն ու քաղաքի հիմնադրման 2865-ամյակը:

«Վանի ինքնապաշտպանության 95-ամյակը տոն է ոչ միայն վանեցիների, այլեւ ողջ հայության համար: Առաջին դեպքն էր, երբ Վանը՝ որպես առանձին քաղաք, ինքնապաշտպանությամբ հաղթանակ տարավ ու բարձրացրեց հայոց դրոշը: Վանի պաշտպանությունը տեւեց 27 օր եւ պսակվեց հաղթանակով:

800-ամյա ընդմիջումից հետո առաջին անգամ հայերը Թուրքիայի տարածքում անկախություն ձեռք բերեցին: Թեպետ անկախության բերկրանքը կարճ տեւեց, սակայն դա հայոց պատմության նշանակալի էջերից է»:

Մայիսի 23-ին Արծիվ Վասպուրականի հուշարձանի մոտ տեղի կունենա միջոցառում՝ նվիրված ինքնապաշտպանության 95-ամյակին, իսկ աշնանը կկայանա այցելություն Վան:

Բաղդասարյանը նկատում է, որ նմանատիպ միջոցառումներն ու հիշատակի արարողությունները նպաստում են աշխարհի բազմաթիվ երկրներում սփռված վասպուրականցիների եւ հայրենիքի միջեւ կապի ամրապնդմանը:

«Վասպուրական» հայրենակցական միությունը միջոցառումների կազմակերպման գործում կհամագործակցի Արմենական-ՌԱԿ կուսակցության հետ: Կուսակցության առաջամարտիկներից Արմենակ Եկարյանն էր ղեկավարում Վանի ինքնապաշտպանությունն ու ճակատագրական պահին ավանդական երեք կուսակցություններին՝ ռամկավարներին, հնչակյաններին ու դաշնակցականներին, միավորում մեկ գաղափարի շուրջ՝ հայրենիքի փրկության:

Արմենական-ՌԱԿ կուսակցության փոխատենապետ **Արմեն Մանվելյանը** փաստում է, որ Խրիմյան Հայրիկը կուսակցության հոգեւոր հայրն էր. կուսակցության հիմնադիրները Խրիմյան Հայրիկի աշակերտներն էին:

Կուսակցության վարչության անդամ **Գայանե Մուրադյանը** նկատում է, որ արմենականներն ամեն տարի ապրիլի 3-ին այցելել են Էջմիածին՝ հարգելով մեծ հայորդու հիշատակը: «Նրա առաքելությունը հայ ժողովրդի համար բախտորոշ մի ժամանակահատվածում չափազանց կարեւոր էր: Այսօրվա այցելության խորհուրդը շնորհակալություն հայտնելն է մեծ երախտավորին: Սերունդները պետք է հիշեն այս օրն ու հետամուտ լինեն, որ պահպանվի ավանդույթը: Մենք հիշողության կրողն ենք եւ եթե այն չգնահատենք, չկարեւորենք, ապա հաջորդ սերունդը հաստատ չի հիշի: Մեր պարտքն է փոխանցել այդ գիտակցությունը: Պետք է լինի հայացք դեպի անցյալ, որպեսզի կարողանանք առաջ ընթանալ: Քաղաքական կուսակցություններն իրենց գաղափարական հենքում պետք է որդեգրեն այդ հիշողություններն ու դարձնեն հենասյուն»:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Էջմիածին-Երեւան

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Վաշինգտոնյան հանդիպումից առաջ

1-ին էջից

Իսկ մի՞թե քաղաքական իրավիճակ նշանակում է այն վիճակը, երբ ինչ-որ մեկն ուզում է վարչապետ դառնալ: Հետո՝ նաեւ նախագահ, ու փաստորեն, այդպիսով՝ ՀԱԿ-ի ասածը կլինի: Ուրեմն ՀԱԿ-ն ու այդ ցանկացողը (ասենք՝ Ռ. Քոչարյանը, բայց հասկանանք նաեւ՝ բոլոր մյուս ցանկացողները) նույն ցանկությունն ունեն. միաժամանակ, թե՞ ամեն մեկն իր համար՝ դա էլ թողնենք ենթադրությունների սիրահարներին: Չէ, ուրիշ բան, որ ԼՂ հարցում ինչ- որ բան այն չլինի, անխուսափելի պարտադրանք լինի միջազգայինների կողմից, եւ առաջին-երկրորդ-երրորդ նախագահները պայմանավորվեն: Հիվանդացող էլ կլինի, արտահերթ ընտրություն էլ: Եթե ամեն ինչ այդքան վատ լիներ՝ կարող էր եւ հիվանդանալ հենց Սերժ Սարգսյանն ու չգնար այդ Վաշինգտոնի հանդիպմանը, կամ՝ վարչապետը որ հիվանդ է, ինքը որպես գործադիր իշխանության ղեկավար, կարող է եւ չգնալ: Մանավանդ որ այդպես էլ անհայտ մնաց՝ ի՞նչ պատասխանեցին Հայաստանի իշխանությունները Մինսկի խմբի համանախագահներին մադրիդյանի մասով: Բայց նոր կիսաշեշտեր կան, որ մասնացույց են անում, թե Թուրքիան, այնուամենայնիվ, ուզում է շրջանցել ադրբեջանական չեմուչումը, կամ նրան ստիպում են շրջանցել, ու ճար չկա, մի բան պետք է ասի ի վերջո հայ-թուրքական արձանագրությունների հետ կապված, առանց ԼՂ հարցում ինչ որ տեղաշարժի պետք է դինամիկա ապահովի. այսինքն՝ ղարաբաղյան հարցում թուրքերի սպասած «առաջընթացն» առայժմ «ատլաժիտ» են անում: Երեկ ՀՀԿ մամուլի խոսնակ Է. Շարմազանովն ասում էր, որ եռակողմ հանդիպումից, որը հայտնի չէ դեռ՝ կկայանա՞, թե՞ ոչ, մեր (հայերիս) ակնկալիքները հստակ են, մենք կողմ ենք Թուրքիայի հետ հարաբերությունների բարելավմանը, իսկ Ղարաբաղի խնդիրն էլ Թուրքիայի հետ չենք պատրաստվում քննարկել, քանի որ Թուրքիան այս հարցում կողմնակալ վերաբերմունք ունի:

Բայց առավել կարեւորն այն շեշտադրումներն են, որ արել է նախագահ Սարգսյանը գերմանական «Շպիգել» ամսագրին տված հարցազրույցում: Այդ շեշտադրումները հատկանշական են նրանով, որ հնչել են վաշինգտոնյան հանդիպումից առաջ, անկախ նրանից՝ նախագահ Սարգսյանը գնալու է, այդ հանդիպմանը, թե ոչ: Երկու դեպքում էլ բավական խոսուն մեսիջներ են՝ ուղղված ե՛ւ միջազգային հանրությանը, ե՛ւ թուրքերին, իսկ թե ի՞նչ կհետեւի՝ կախված է շատ ու շատ գործոններից, ու կարող են լինել նաեւ անսպասելի սցենարներ: (Հարցազրույցի մասին ավելի մանրամասն՝ 4-րդ էջում):

Մինչդեռ անցած շաբաթավերջին մերոնք հանգիստ ու ծուլորեն խոսում էին ավելի «գլոբալ» խնդիրներից: Ռ. Քոչարյանի՝ վարչապետի ու հետագայում նախագահի տեսքով վերադարձի մասին խոսակցությունների ջգրու՝ Գալուստ Սահակյանն ասում էր, որ Սերժ Սարգսյանն իր թեկնածությունը կառաջադրի 2013 թվականի նախագահական ընտրություններում, եւ դեռ Ռ. Քոչարյանի առաջադրումն էլ հավանական չհամարեց՝ շարունակականությունն ապահովում է Սերժ Սարգսյանը: ՀԱԿ-ը մոգոնել է, որ արտահերթ ընտրություններ են լինելու, նախագահական թե խորհրդարանական, կարեւոր չեն, որպես տնտեսական եւ քաղաքական ճգնաժամի հաղթահարման լավագույն միջոց: Դե ասա՝ տնտեսական ճգնաժամն այդքան ծանր տանող մյուս երկրներում արտահերթ ընտրություններ է, որ պետք է լինեն, գլխի գցող չկա, մեր ՀԱԿ-ականներին գործուղենք՝ փորձ փոխանցեն:

Իսկ ընդհանրապես՝ Հայաստանում հիմա մի քանի պլանով զարգացումներ կարող են լինել: Նախ՝ փոփոխությունների բոլորն են սպասում: Դրանք ի վերջո կանի երկրի նախագահը, թե ուրիշ մեկը, կարեւոր չէ, բայց որ արդեն երկրորդ տարին պաշտոնավարող նախագահը փոփոխությունների վերաբերյալ իր տված խոստումներից ոմանք տարբեր օբյեկտիվ ու սուբյեկտիվ պատճառներով չհասցրեց իրականացնել՝ դա փաստ է: Մարտի 1-ի ու նրա հետեւանքների հաղթահարումն արդեն մի մեծ պատճառ է, գումարած ԼՂ հարց, Հայ-թուրքական տուրեւառումներ: Սակայն հասարակությունը նրանից շատ բան է դեռ սպասում, այդ թվում՝ արդարության եւ օրինականության հաստատում, օլիգարխների զսպում, կոռուպցիայի գոնե մասամբ նվազում, հիմա՝ թանկացումների զսպում նաեւ: Մյուս սպասելիքներն արդեն՝ սրանցից հետո: Կհասցնի՞ դուրս գալ նախագահը հայ-թուրքական եւ ղարաբաղյան հանգույցների պարտադրանքներից եւ անցնել այս՝ ամեն օր մեթոդաբար տարվող աշխատանքին՝ լավ, չի՞ հասցնի, սցենարների եւ ենթադրությունների պակաս չի լինի...

Արմավիրում առաջընթացը տեսանելի է...

Ինչ վատ բան է, որ մարդ իր աշխատած գումարները բերում, ներդնում է իր հայրենիքում: Այսօր հայրենի կառավարությունը եւս այս հարցին մեծ ուշադրություն է դարձնում, շատ կարեւոր է, որ հայը իր հայրենիքում կատարի ներդրումներ, այլ ոչ թե դրսում, ասում է Արմավիրի քաղաքապետ Ռուբեն Խլղաթյանը, եւ ընդգծում. «Ամեն մեկս մեր հերթին ինչ էլ որ կառուցենք, մեր երկրին, մեր պետությանն է մնալու, հո մեր հետ չենք տանելու: Ավելին, եթե կարող ես քո հնարավորությունները, դրսում ունեցած կապերդ օգտագործել հարազատ քաղաքիդ զարգացման համար, ինչո՞ւ չանես»:

- Երեւի այդ հոգեբանությունն էր պատճառը, որ դեռեւս 1996-ին Խլղաթյան եղբայրներով մեծ ներդրումներ կատարեցիք Արմավիր քաղաքում, իսկ որոշ ժամանակ անց որոշեցիք դառնալ քաղաքապետ: Քաղաքապետ դառնալուց հետո ի՞նչ փոփոխություններ նկատվեցին Արմավիրում, եւ ի՞նչ աշխատանքներ ու ծրագրեր կարողացաք իրականացնել քաղաքում:

- Այո, իսկապես 1996-ին Խլղաթյան եղբայրներով որոշեցինք մեր հայրենի քաղաքում՝ Արմավիրում ներդրումներ կատարել եւ ստեղծել աշխատատեղեր: Եթե դուք Արմավիրը տեսնեիք 2002-ին, եւ հիմա, ձեզ համար պարզ կդառնար, թե ինչ էական փոփոխություններ են կատարվել քաղաքում: Նախ՝ քաղաքում բավականին խոշոր գումարներ են ներդրվել, քաղաքի Բաղրամյան պողոտայի ասֆալտապատման աշխատանքների համար ներդրվել է ավելի քան մեկ մլն դոլար, որի համար, օգտվելով առիթից, շնորհակալություն եմ հայտնում մեր հայրենի կառավարությանը, այն ժամանակվա վարչապետ, ներկայումս ՀՀ նախագահ Ս. Սարգսյանին՝ իր միջնորդության եւ աջակցության համար: Այսօր այդ պողոտան դարձել է մի հրաշալի պողոտա, որն ամբողջությամբ լուսավորվել է, նոր ծառեր են տեղադրվել, քաղաքի հաճելի վայրերից մեկն է: Ամբողջությամբ վերանորոգել ենք քաղաքի թիվ մեկ մշակույթի տունը, երկու մանկապարտեզ՝ եվրոստանդարտներին համապատասխան, թիվ մեկ ըմբշամարտի մարզադպրոցը, քաղաքային մարզադպրոցը եւ այլն: Բացի սրանից, կուզենայի նշել ամենակարեւորի մասին, որ մեր քաղաքում ունենք 12 մանկապարտեզ, որոնք բոլորն էլ գործում են, եւ Արմավիրը միակ քաղաքն է, ուր ոչ մի մանկապարտեզի շենք չի վաճառվել:

- Պրն Խլղաթյան, խոսենք նաեւ քաղաքային այգու մասին: Ինչ չափի ներդրում է կատարվել քաղաքային այգին այսօրվա տեսքին բերելու համար:

- Այգին քաղաքի սեփականությունն է, իսկ տարիներ առաջ թալանվել էր մի շարք մարդկանց կողմից: Այժմ ամբողջությամբ վերականգնված է, եւ ունի նույնիսկ իր սեփական սանհանգույցը: Մենք ՍՆՀ-ի հետ նաեւ մոտ 120 մլն-ի ծրագիր ունեինք այգին է՛լ ավելի լավ բարեկարգելու համար, պարզապես համաշխարհային տնտեսական ճգնաժամի պատճառով ծրագիրը սառեցվել է: Բայց եւ այնպես այգին քաղաքի հարստությունն է, մենք պետք է ամեն ինչ անենք հնարավորության սահմանում միշտ գեղեցիկ ու բարեկարգ պահելու համար:

-Պրն Խլղաթյան, շարունակվում են խոսակցություններ, որ Արմավիրում խմելու ջրի հարցը դեռեւս մնում է չլուծված: Ինչքանո՞վ են այդ խոսակցությունները համապատասխանում իրականությանը:

- Համար առաջինը՝ Արմավիր քաղաքի խմելու ջուրը սպասարկում է «Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ն, այսինքն՝ խմելու ջրի որակի համար ես պատասխանատվություն չեմ կրում, բայց դա ինձ չի ազատում, որ ես այդ հարցով չպետք է զբաղվեմ: Արմավիրի տարածաշրջանում, որքանով որ տեղյակ եմ, «Նոր Ակունք»-ը մեծ աշխատանքներ է կատարել, եւ այսօր արմավիրցին ապահովված է 24-ժամյա ջրով: Ինչ վերաբերում է ջրի որակին, ապա միջազգային փորձագետները եւս հաստատել են, որ այո, այս ջուրը խմելու պիտանի է, ուղղակի Գառնու ջրի կոշտությունը կարող է լինել 2-4, իսկ այստեղ ջրի կոշտությունը 6-8 է: Այնպես որ այս հարցում եւս տարատեսակ լուրեր տարածողները ոչ մի հաջողության չեն կարող հասնել: Ես ժողովրդի ընտրյալն եմ, ինձ արմավիրցին ընտրել եւ վերընտրել է, իսկ ես իմ ժողովրդին միշտ պատրաստ եմ ծառայել:

- Ձեր կարծիքով՝ այսօր ինչպե՞ս է ապրում արմավիրցին, եւ բարձրացե՞լ է բնակչության կենսամակարդակը, թե՞...

- Գաղտնիք չէ, որ Արմավիրը գյուղատնտեսական մարզ է: Ունեցել է պահածոների գործարան, մեխանիկական գործարան, հացի, կոնյակի գործարաններ եւ այլն, եւ այլն: Այսօր ամբողջությամբ գործում է կոնյակի գործարանը, որոշակիորեն գործում են նաեւ մեքենաշինական գործարանը, եւ հացի գործարանը:

Ինչ վերաբերում է սոցիալական նիշին. ապա ունենք սոցիալապես անապահով խավ, որին մշտապես լուրջ ուշադրության կենտրոնում ենք պահում. բյուջեով բավականին գումարներ ենք նախատեսում սոցիալապես անապահովների խնդիրները լուծելու համար: Ավելի քան 60 երեխաների ուղարկում ենք լավագույն ճամբարներ՝ հանգստանալու: Իսկ սրանից բացի, վետերաններին ու զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին գրեթե բոլոր առիթների դեպքում դրամական օգնություն ենք ցուցաբերում:

- Միանգամայն հասկանալի է, որ ինչքան նոր ծրագրեր ու մտահղացումներ, այնքան շատ անհրաժեշտ կլինեն ֆինանսական միջոցներ դրանք կյանքի կոչելու համար: Այս առումով համագործակցո՞ւմ եք միջազգային կազմակերպությունների հետ, եւ եթե այո, ապա ի՞նչ ծրագրեր եք կյանքի կոչել:

- Իհարկե, որոշ ծրագրեր իրականացրել ենք «Փրկեցեք երեխաներին» կազմակերպության հետ, բացի դրանից, Արմավիր քաղաքին ոչ պակաս ուշադրություն են դարձրել մեր եղբայր քաղաքները, որոնցից մեկը Ֆրանսիայի Ալո քաղաքն է, իսկ մյուսը՝ Կրասնոդարի մարզի համանուն՝ Արմավիր քաղաքը, երկուսի հետ էլ շատ սերտ եւ ջերմ հարաբերություններ ենք հաստատել: 10.000 եվրոյի ներդրում է կատարել Ալո քաղաքը, իսկ Կրասնոդարի Արմավիր քաղաքը Արմավիրի 75-ամյակի կապակցությամբ հայ համայնքի հետ համատեղ նվիրել է մեկ ավտոմեքենա: Եվ այդ ամենի համար ես, օգտվելով առիթից, իմ գնահատանքի խոսքն եմ ուզում ասել նրանց եւ իմ ցանկությունս հայտնել, որ շատ ավելի լավ եւ նպատակային կլիներ, որ կարողանայինք կապեր հաստատել նաեւ մշակութային ու տնտեսական ոլորտներում: Ես սիրում եմ իմ քաղաքը, իմ ժողովրդին ու ուզում եմ ծառայել միմիայն նրանց բարօրության համար:

ԶՈՒԼԻԵՏԱ ԿՈՇԵՅԱՆ

AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 22:46 Page 1

Արարատ, հաշված ժամերի ընթացքում, ինչո՞ւ Հարավսլավիայի երկրները, բայց ոչ Ղարաբաղը

ՀՀ նախագահի հարցազրույցը՝ գերմանական «Շպիգել»-ին

Օրեր առաջ Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը հարցազրույց տվեց գերմանական Der Spiegel-ին, որտեղ, առիթը բաց չթողնելով, եւս մեկ անգամ խոսեց Թուրքիայի «արեւի պես ջինջ ու պայծառ» պատմության մասին: Էրդողանը շեշտեց նաեւ, որ «Թուրքիայի պատմությունը ամոթալի էջեր չունի», հետեւաբար աշխարհի շուրջ 20 երկիր՝ դե յուրե, եւ գրեթե բոլորը՝ դե ֆակտո, սխալ են՝ 1915-ի Օսմանյան կայսրությունում «իրադարձությունները» որակում Ցեղասպանություն: Էրդողանի խոսքերից, փաստորեն, «ուժը կորցրած» են ճանաչվում Առաջին աշխարհամարտից առաջ, ընթացքում եւ հետո միջազգային ողջ արխիվը, փաստաթղթերը, դիվանագիտական գրությունները, նամակները, հրամանները, վերապրողների ու նրանց ժառանգների վկայությունները, որոնց ուսումնասիրումը միայն բավական է փաստելու՝ Օսմանյան կայսրությունում իրականացվել է հանցագործություն մարդկության նկատմամբ՝ Ցեղասպանություն:

Այս եւ ղարաբաղյան թեմայով նույն գերմանական պարբերականին օրերս հարցազրույց տվեց նաեւ Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը: Անդրադառնալով հենց Էրդողանի ներկայացրած «արեւի պես ջինջ ու պայծառ» թուրքական պատմությանը, նախագահը շեշտել է, որ Անկարան չէ, որ պետք է որոշի այդ հարցը, իսկ որ նույն Էրդողանն իր երկրում ապրող «ոչ իր քաղաքացի հայերին» սպառնում է վտարել (ի դեպ, գերմանական պարբերականը հարցի մեջ չի նշել Էրդողանի հորինած «100 հազարը», թերեւս մեծ սխալից խուսափելու համար - Հ. Ա.), Հայաստանի նախագահի համար անակնկալ չէ. «Նման անընդունելի արտահայտություններն իմ ազգի մեջ Ցեղասպանության հիշողություններ են արթնացնում, ցավոք, այդ արտահայտություններն ինձ համար անակնկալ չեն», նշել է նախագահը:

Այս առումով Սերժ Սարգսյանը հատկապես կարեւորել է միջազգային հանրության դերը, որն, ըստ ՀՀ նախագահի, պետք է վճռականորեն արձագանքի. «Եթե բոլոր պետությունները արդեն ճանաչած լինեին Ցեղասպանությունը, թուրքերն այդպես չէին արտահայտվի: Հուսադրող է, որ Թուրքիայում բազմաթիվ երիտասարդներ բողոքեցին այդ հայտարարության դեմ («**Ազգը**» տեղեկացրել է այդ մասին): Այնտեղ նոր սերունդ է մեծանում, որի կարծիքը քաղաքական ղեկավարությունը պետք է հաշվի առնի», նշել է Սերժ Սարգսյանը: Իսկ թե ինչո՞ւ 95 տարվա վաղեմության իրողություններն այդքան կարեւոր են հայերի՝ այդ թվում նոր սերնդի համար, գերմանական պարբերականի հարցին, նախագահը պատասխանել է. «Որովհետեւ սա պատմական արդարության եւ մեր ազգային անվտանգության հարցն է: Նման սարսափելի իրադարձության կրկնությունը կանխելու լավագույն ճանապարհը այն հստակ դատապարտելն է»:

«Թուրքիան Ձեզ մեղադրում է պատմաբանների համատեղ հանձնաժողով ստեղծելու գաղափարին կարծր դիրքորոշում ցուցաբերելու համար: Ինչո՞ւ եք դեմ դրան», հարցնում է Der Spiegel-ը: «Ինչպե՞ս կարող է նման հանձնաժողովը անաչառ աշխատել, եթե ցեղասպանության եզրույթն օգտագործելու համար Թուրքիայում մարդկանց հետապնդում են եւ դատապարտում: Անկարայի համար կարեւորը որոշումները ձգձգելն է, որպեսզի երբ այլ պետությունների խորհրդարանները կամ կառավարությունները փորձեն Ցեղասպանության մասին բանաձեւեր ընդունել, ասեն՝ մի խանգարեք, տեսեք, մեր պատմաբանները այդ հարցերը լուծում են: Նման հանձնաժողով ստեղծելը կնշանակեր կասկածի տակ դնել մեր ժողովրդի դեմ իրագործված Ցեղասպանության փաստը: Դա մեզ համար անընդունելի է: Հանձնաժողովի ստեղծումն այլ իմաստ կունենար, եթե Թուրքիան իր մեղքը խոստովաներ: Այդ ժամանակ գիտնականները համատեղ կարող էին պատճառները հետազոտել, որոնք հանգեցրին այդ ողբերգությանը», պատասխանում է նախագահը:

Այնուհետեւ գերմանական պարբերականը հետաքրքրվում է ՀՀ նախագահից, «Թուրքիան վախենում է տարածքային եւ փոխհատուցման պահանջներից: Դուք Արարատը հե՞տ եք ուզելու». «Այն մեզանից ոչ ոք չի կարող խլել,- շեշտում է նախագահը,- Արարատը մեր սրտում է: Աշխարհի որեւէ վայրում ապրող հայի տանը Դուք անպայման կտեսնեք Արարատ լեռան նկարը: Ես համոզված եմ, որ կգա ժամանակը, երբ Արարատը կլինի մեր երկու ազգերի ոչ թե բաժանման, այլ փոխըմբռնման խորհրդանիշը: Հստակեցնեմ սակայն հետեւյալը. երբեք Հայաստանի որեւէ պաշտոնատար անձ տարածքային պահանջներ չի ներկայացրել Թուրքիային: Թուրքերն իրենք են դա մեզ վերագրում, գուցե մեղքի գիտակցումի՞ց»:

Գերմանացի լրագրողն այնուհետեւ հետաքրքրվում է, թե **արդյոք ավելի ճիշտ չէ՞ր լինի Երեւանի կողմից՝ Ցեղասպանության շուրջն անվերջ վիճելու փոխարեն փորձել ճեղքել երկրի մեկուսացումը՝ հաշվի առնելով նաեւ Հայաստանի «դժվարին հարեւաններին»**: Նախագահ Սարգսյանը պատասխանում է, որ Հայաստանը Ցեղասպանության ճանաչումը չի կապում սահմանների բացման հետ. «Եվ մեր մեղքը չէ, որ մերձեցումը չի կայանում»:

Իսկ մերձեցումը, համենայն դեպս, թուրքական կողմից, չի կայանում նաեւ Ղարաբաղի «պատճառով»: Այս առումով բավական հետաքրքրական ձեւակերպում ունի գերմանական պարբերականի հարցն՝ ուղղված նախագահին. «Թուրքիան ցանկանում է սահմանների բացումը կապել ԼՂ-ի հարցում առաջխաղացման հետ: Հայերը ԴԻՄԱԿԱՅԵՑԻՆ այս տարածքում սանձազերծված պատերազմում, որին ԽՍՀՄ փլուզումից հետո ՀԱՎԱԿՆՈՒՄ էր Ադրբեջանը», ահա այսպես՝ «հայերը դիմակայեցին, պատերազմը սանձազերծված էր, իսկ Ադրբեջանն ընդամենը հավակնում էր»: Սերժ Սարգսյանը պատասխանում է, որ Թուրքիան մշտապես մեր կողմից զիջումներ է ուզում. «Դա, սակայն, անհնար է: Կարեւորագույն հարցը Լեռնային Ղարաբաղի բնակչության ինքնորոշման իրավունքի իրացումն է: Եթե Ադրբեջանը ճանաչի Լեռնային Ղարաբաղի անկախությունը, կարծում եմ, հաշված ժամերի ընթացքում խնդիրը կարելի է լուծել: Ցավոք, նրանք դեռ համառում են, որ պետք է վերադարձնեն Ղարաբաղը: Իսկ վերադարձնել Ղարաբաղը Ադրբեջանի կազմ նշանակում է կարճ ժամանակահատվածում ամբողջովին հայաթափել Լեռնային Ղարաբաղը»:

- Իսկ ի՞նչ լուծում եք Դուք առաջարկում:

- Ինչո՞ւ նախկին Հարավսլավիայի երկրները կարողացան անկախություն ստանալ: Ուրեմն ինչո՞ւ Ղարաբաղը չպետք է ունենա նույն իրավունքները, մի՞թե միայն այն պատճառով, որ Ադրբեջանը նավթ ու գազ ունի եւ Թուրքիայի պես հովանավոր: Մենք դա արդարացի չենք համարում:

ՀՈՎԻԿ ԱՓՅԱՆ

Գերմանիայում մերկացնում են «անցյալի չարքերին»

Գերմանական հայտնի «Շպիգել» պարբերականի ապրիլի 3-ի համարը կարելի է անվանել «հայկական»: Բացի նրանից, որ պարբերականը հրապարակել է հարցազրույց ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի հետ, ընդարձակ հոդված է տպագրել Հայոց ցեղասպանության մասին՝ խոսք տալով նաեւ ականատեսներին: Հոդվածը, որը վերնագրված է «Անցյալի չարքերը», պատմում է, որ «ժամանակակից Թուրքիայի արեւելյան հատվածում» 1915-1918-ը կոտորվել կամ անապատներն են քշվել ու ճանապարհին կոտորվել 800 հազարից 1,5 մլն հայեր. «Դա 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունն էր: Դրանից հետո եղան այլ ցեղասպանություններ՝ եվրոպական՝ հրեաներինը, Կամբոջայում, Ռուանդայում», գրում է գերմանական թերթը:

20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությանը ենթարկված ժողովրդից «մի մասը կոտորված է, մի մասը՝ աշխարհի տարբեր երկրներում ցրիվ եկած, եւ մի փոքր մասը մեկուսացված երկրում», «Շպիգելի» մեկնաբանների խոսքերով, երկար տասնամյակներ պահանջվեցին, որպեսզի ներկայացնեն սեփական աղետը. «Միայն 20-րդ դարի 60-ականներին, Մոսկվայի հետ տեւական քննարկումներից հետո, հայերը համարձակվեցին հուշահամալիր կառուցել», գրում է պարբերականը: Իսկ սրա պատճառը, գերմանացի մեկնաբանների կարծիքով, հետեւյալն է. «Նախ Թուրքիան մինչեւ օրս հրաժարվում է ճանաչել Օսմանյան կայսրության արարքները: Գերմանիան, որը Առաջին աշխարհամարտի ժամանակ թուրքերի դաշնակիցն էր, եւ նախկին ԽՍՀՄ-ը, որը Թուրքիայի Հանրապետության բարեկամն էր, որեւէ շահ չէին տեսնում՝ Ցեղասպանության մասին հրապարակավ խոսելու»: Հիշեցնելով, որ 2005-ին գերմանական Բունդեսթագը Թուրքիային կոչ արեց ընդունել սեփական «պատմական պատասխանատվությունը»՝ առանց օգտագործելու, սակայն, ցեղասպանություն եզրույթը, «Շպիգելը» այնուամենայնիվ զարմանք է հայտնում, թե ինչո՞ւ մինչեւ օրս Գերմանիան պաշտոնապես չի ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը. «Սա այն դեպքում, երբ Ցեղասպանության ականատեսներ են եղել բազմաթիվ գերմանացիներ, որոնց արխիվներում գտնվող հաշվարկները, թղթակցությունները, զեկույցներն ու հաշվետվությունները կարող են հիմք դառնալ եղելությունն ամբողջությամբ վերականգնելու համար (հետաքրքրական է, գիտի՞ արդյոք վարչապետ Էրդողանն այս հիմքերի մասին, երբ խոսում է թուրքական արխիվների բաց լինելուց - Հ. Ա.)»:

Իսկ արդեն Երկրորդ աշխարհամարտից հետո, ըստ «Շպիգելի», ցեղասպանության թեմայի քննարկումներից հրաժարվելու պատճառները հետեւյալն են. «Անկարայի քաղաքական ու ռազմավարական կշիռը «Սառը պատերազմի» տարիներին նրա արեւմտյան դաշնակիցներին հետ էին պահում Ցեղասպանության հարցի քննարկումներից», գրում է պարբերականը:

Սակայն այժմ, մասնավորապես առաջիկա ուրբաթ օրը, Գերմանիայի հեռուստաալիքներից մեկով կներկայացվի Հայոց ցեղասպանության գերմանական փաստերից մեկը՝ գերմանացի փաստագրող Էրիկ Ֆրիդլերի 90-րոպեանոց «Աղետ» ֆիլմը: «Շպիգելը» գրում է, որ ֆիլմը հիմնված է այդ տարիներին Թուրքիայում գործունեություն ծավալած դիվանագետների, միսիոներների եւ այլոց վկայությունների հիման վրա. «Նրանց ուսումնասիրությունները զարմացրել են անգամ ֆիլմի խորհրդատվությունն ապահովող պատմաբանին: Առհասարակ արխիվներում կան այնպիսի նյութեր, որոնք անծանոթ են նույնիսկ արխիվագետներին», նկատում է «Շպիգելը»: Վերջինիս տեղեկացմամբ, ֆիլմում նաեւ անդրադարձ է կատարվում Թուրքիայի դաշնակիցների, այդ թվում՝ Գերմանիայի արդարացումներին: «Շպիգելը» հիշեցնում է այն տարիների գերմանական ռեյխսկանցլեր Թեոբալդ ֆոն Բեթման-Հոլվեգի ռեպլիկը. «Որ Օսմանյան կայսրության դաշնակիցները մեղադրվում են հանցագործության մեջ՝ սահմռկեցուցիչ է. մեր միակ նպատակն է, որ Թուրքիան մինչեւ պատերազմի ավարտը պահենք մեր կողմում, անկախ նրանից՝ հայերը կսպանվեն, թե ոչ»:

Ավելորդ չենք համարում նշել նաեւ գերմանացի ֆելդմարշալ Հինդենբուրգի հայտարարությունն այդ տարիների թուրքական քաղաքականության վերաբերյալ. «Թուրքիայի մասնակցությունը պատերազմին, ծածկեց, քողարկեց նրանց մռայլ վերաբերմունքն ու դրա արտահայտումը հայերի նկատմամբ: Հայկական հարցը կապված է պանթուրքիզմի հետ, եւ թուրքերը ամեն ինչ են անում լուծելու այդ հարցը՝ ազգայնամոլության եւ թշնամանքի հիման վրա»:

«Չնայած այս ամենին, վարչապետ Էրդողանը ասում է՝ Թուրքիան երբեք չի ճանաչի Ցեղասպանությունը,- գրում է գերմանական պարբերականը՝ շարունակելով,- Անկարան ամեն անգամ սպառնալիքներ է տեղում այն երկրների հասցեին, որոնք ընդունում են եղելությունը, սակայն այդ սպառնալիքները չեն իրականանում»: Իսկ այսօր արդեն, ըստ «Շպիգելի», հայկական սփյուռքի ճնշման ներքո, «անցյալի չարքերը կրկին զարթնում են». «Ամեն տարի ապրիլի 24-ն ազդանշան է դառնում, որ տարբեր խորհրդարաններ ընդունեն Ցեղասպանության փաստը. 2001-ին դա արեց Ֆրանսիան, 2003-ին՝ Շվեյցարիան, այս տարի՝ ԱՄՆ Ներկայացուցիչների պալատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովը եւ Շվեդիան», ընդգծում է գերմանական հանդեսը:

Վերջում «Շպիգելը» ներկայացնում է Ֆաթիհ Չեթինի պատմությունը. «80-ականներին ստամբուլցի փաստաբան Ֆաթիհ Չեթինը հայտնեց, որ ինքը հայկական արմատներ ունի: Նրա Մեհեր տատը իրեն պատմել էր, որ երեխա ժամանակ, երբ անունը հայկական Հռանուշ էր, ինքն ականատես է եղել, թե ինչպես են թուրքերը կտրել գյուղի տղամարդկանց կոկորդները: Այնուհետեւ Չեթինի տատը որդեգրվել է մի թուրք սպայի կողմից, մեծացել է որպես մահմեդական աղջիկ եւ ամուսնացել թուրքի հետ: Նա տասնյակ հազարավոր քողարկված հայերից էր, ովքեր փախան մարդասպաններից ու թուրքացվեցին: Տատիկի անկեղծությունից հետո Չեթինը սկսում է «այլ աչքերով» նայել շրջապատին, փաստաբանը գրում է իր ընտանիքի պատմությունը՝ «Իմ տատիկը» վերնագրով: Այս գիրքը կարճ ժամանակում դարձավ բեսթսելլեր, ընթերցողներից ոմանք Չեթինին շնորհակալություն էին հայտնում, ոմանք անվանում էին «դավաճան», բայց տաբուն կոտրվեց», գրում է «Շպիգելը»՝ բերելով նաեւ Ցեղասպանության այլ ականատեսների խոսքեր, ինչպես նաեւ բազմաթիվ լուսանկարներ, տեղահանությունների եւ համակենտրոնացման ճամբարների քարտեզ-սխեմաներ: Հայոց ցեղասպանության փաստերն ամենուր են՝ աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում:

Հ. Ա.

ԱՎՍՏՐԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ստամբուլում ապօրինի բնակվող հայերը

Ամենամեծ խնդիրը նրանց՝ Թուրքիայում ծնված երեխաներն են

«Ստամբուլի ապօրինի (բնակվող) հայերը» վերնագրով հոդված է հրապարակել ավստրիական «Դի փրեսսե»: Տնային տնտեսությանն օգնելու գործում նրանք գնահատված են, քաղաքականության համար՝ խաղագնդակ, գրում է թերթի լրագրող Յան Քեթմանը՝ պարզաբանելով, որ առավել շատ են այն ենթադրությունները, թե Թուրքիայում նրանց թվաքանակը 10-20 հազար է: Ավստրիացի լրագրողը պատմում է Ստամբուլի թաղամասերից մեկում նոր գոթական ոճով կառուցված հայկական եկեղեցում կիսաօրինական գործող դպրոցի եւ երկարօրյայի մասին: Այստեղ 3-11 տարեկան 58 հայ երեխա է կրթություն ստանում, նրանց ծնողներն աշխատանքային միգրանտ են, ապօրինի են բնակություն հաստատել Թուրքիայում: Կանայք ժամանակավորապես հավաքարար կամ երեխաների խնամատար են աշխատում: Հայերը պատահական աշխատանք են կատարում, ոմանք կոշիկ են մաքրում, լավագույն բախտն ունեն այն քչերը, ովքեր հայ ոսկերիչների մոտ են աշխատում:

100 000 հայերին տարհանելու Էրդողանի սպառնալիքին անդրադառնալով՝ հոդվածագիրը ներկայացնում է երկրում օրինական բնակվող հայ փոքրամասնության ներկայացուցչի՝ «Ակօս»-ի խմբագիր Արիս Նալչիի խոսքը՝ Թուրքիայի հանրապետության հիմնադրումից հետո այսպիսի արտահայտություններ սովոր ենք լսել:

Բայց անօրինական ապրողների համար վախը մեծ է, գրում է «Դի փրեսսե»: Տնտեսական ճգնաժամից հետո բնակության անհրաժեշտ փաստաթղթեր չունեցող օտարերկրացիներին հաճախ են արտաքսում: Աշխատանքային միգրանտները միայն Հայաստանից չեն, այլ՝ առաջին հերթին, Կենտրոնական Ասիայի երկրներից, առավել հաճախ՝ Թուրքմենստանից, նաեւ՝ Վրաստանից: Ավելի մեծ թիվ են կազմում կանայք, քանի որ նրանք տնային թեթեւ աշխատանք արագ են գտնում: Հստակ վիճակագրություն չկա, թե որքան անօրինական հայ կա, նրանց մի մասը ներկայանում է իբրեւ վրացի: Ամենամեծ խնդիրը Թուրքիայում ծնված երեխաներն են: Հայկական դպրոցներն արտոնություն չունեն նրանց ընդունելու, քանի որ օրինական կարգավիճակ չունեն: Եկեղեցում ուսուցումը անհրաժեշտությունից առաջացած ծայրահեղ միջոցառում է: 5 ուսուցիչ է երեխաներին կրթում, դասագրքերը ներմուծում են Հայաստանից, մի երկիր, ուր օրերից մի օր երեխաները վերադառնալու են, մի երկիր, ուր նրանցից շատերը դեռ չեն տեսել: Ուսուցիչ Հերիքնազ Ավագյանը դասաժամի պայմանները ծանր է որակում: 2003-ին դպրոցը 7 աշակերտ ուներ միայն, հիմա նրանց թիվն արդեն 58 է դարձել: Նպատակն այն է, որ երեխաները վերադարձից հետո հետ չմնան, ասել է ուսուցիչը:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ
Գերմանիա

Երուսաղեմում մահացել է հայ ուխտավոր

Երուսաղեմում շաբաթ օրը՝ ապրիլի 3-ին, հանկարծամահ է եղել հայ ուխտավորներից մեկը: Հայաստանի քաղաքացի 41-ամյա Տիգրան Դեմիրճյանը, որ Երուսաղեմ էր մեկնել Սուրբ Հարության տոնակատարություններին մասնակցելու, մինչ Ճրագալույցի արարողությունը մահացել է սրտի կաթվածից:

«Ազատություն» ռադիոկայանի տեղեկացմամբ՝ այս օրերին Երուսաղեմի փողոցներում մշտապես հերթապահում են շտապ օգնության բուժանձնակազմեր: Նրանք իսկույն փորձել են օգնություն ցուցաբերել, բայց Տիգրան Դեմիրճյանի կյանքը փրկել չի հաջողվել:

Արձանագրությունները չե՞ն խոչընդոտում թուրք-ադրբեջանական հարաբերություններին

Ադրբեջանական, իսկ վերջին շրջանում նաեւ թուրքական մեդիության հնչող հակասական հայտարարություններին մեր թերթը բազմիցս է անդրադարձել: Հատկապես ադրբեջանական ուղղությունից եկող տեղեկություններում հաճախ հակասում են խոսքերը, նույնիսկ բառերը` միեւնույն նախադասության մեջ: Այսպես, Թուրքիայում գտնվող Ադրբեջանի նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ռամիզ Մեհդիեւը հայտարարել է, որ հայ-թուրքական արձանագրությունների վավերացումը չի կարող վնասել ադրբեջանա-թուրքական հարաբերություններին, քանի որ դրանք «եղբայրական են, իսկ բոլոր լարվածությունները անցյալում են»: Այս նույն Ադրբեջանը ամենաբարձր մակարդակով ոչ վաղ անցյալում հայտարարում էր, որ Թուրքիան` ստորագրելով արձանագրություններ (վավերացման մասին դեռ խոսք չկա- Հ. Ա.) Հայաստանի հետ, դավաճանում է Ադրբեջանին, այս նույն Ադրբեջանը հայ-թուրքական գործընթացների մեկնարկից անմիջապես հետո հանկարծ «հիշեց», որ գազը բավական էժան է մատակարարում «ավագ եղբորը», եւ վերջապես այս նույն Ադրբեջանն էր, որ Բաքվի շենքերի տանիքից հանում էր թուրքական դրոշները:

Ուրեմն ի՞նչ պատահեց Բաքվին: Թերեւս նա էլ հասկացավ, որ Անկարան բոլորովին էլ միտք չունի վավերացնելու արձանագրությունները, եւ հետեւաբար` չվավերացված արձանագրությունները, իհարկե, չեն կարող խոչընդոտել ադրբեջանա-թուրքական հարաբերություններին: Մեհդիեւի հայտարարության շարունակությունը պարզապես ապշեցնում է իր իսկ քիչ առաջ արտասանած բառերի նկատմամբ հակասությամբ. «Թուրքիայի իշխանությունը հավաստացնում է մեզ, որ Հայաստանի հետ սահմանը չեն բացի, մինչեւ չլուծվի ղարաբաղյան հարցը»:

Փաստորեն պարզվում է, որ, այնուամենայնիվ, հայ-թուրքական արձանագրությունները կարո՞ղ են հասնել Ադրբեջանի շահերին: Եթե «թուրքական երկրորդ» պետության նախագահի աշխատակազմի ղեկավարը չգիտի, ապա նշենք, որ արձանագրություններում չկա որեւէ դրույթ, որը պարտադրի Երեւանին` զիջել Ղարաբաղը, եւ որ միջազգային հանրությունը բազմիցս է կրկնել եւ կրկնում` վավերացրեք առանց նախապայմանների, եւ միայն թուրքական պետությունն է, որ «անաչելով» Ղարաբաղ անունը մտցնել արձանագրությունների մեջ, դրանք ստորագրելուց հետո է խոսում Ղարաբաղի հարցի մասին: Իսկ որ թուրք-ադրբեջանական լարվածությունը «մնացել է անցյալում», այնքան էլ այդպես չէ. այս երկու «եղբայրական պետությունները» այնպես էլ չհամաձայնեցին գազի նոր սակագներ սահմանելիս, իսկ այս տարաձայնությունների պատճառով, ի դեպ, վտանգի տակ է «Նաբուկկո» գազամուղի միջազգային նախագիծը: Այնպես որ, Ռամիզ Մեհդիեւը պիտի անկեղծ լիներ, չհակասեր ինքն իրեն` ընդամենը նշելով, որ հայ-թուրքական արձանագրությունները, միայն չվավերացված լինելու պարագայում չեն խոչընդոտի թուրք-ադրբեջանական հարաբերություններին:

ՀՈՎԻԿ ԱՖՅԱՆ

Ուժեղ երկրաշարժ Մեքսիկայի արեւմուտքում

Կիրակի հետմիջօրեին 7,2 մագնիտուդով երկրաշարժ է արձանագրվել Մեքսիկայի արեւմուտքում` Բայա Կալիֆոռնիա թերակղզու շրջանում: Ստորգետնյա ցնցումները զգացվել են Լոս Անջելեսում եւ նույնիսկ Նեւադայի նահանգում, հաղորդում է BBC-ն:

ԱՄՆ երկրաբանական վարչության տվյալներով, երկրաշարժը տեղի է ունեցել տեղական ժամանակով 15-ն անց 40-ին, Գվադելուպե Վիկտորիա քաղաքից 26 կմ հարավ-արեւմուտք, 32 կմ խորության վրա:

Մեքսիկական լրատվամիջոցները հաղորդում են, որ Մեխիկալի քաղաքում տներ են փլուզվել, փլատակներում մնացել են մարդիկ: Մոտակա Տիխուանա քաղաքից Մեխիկալի են ուղարկվել փրկարարների ջոկատներ, հողափոր տեխնիկա, խուզարկուներ: Տիխուանայում շենքերը ճոճվել են տարերքի հարվածից:

ԱՄՆ երկրաբանական վարչությունը նշում է, որ Մեքսիկայի արեւմուտքում սա ամենաուժեղ երկրաշարժն է 1992-ից ի վեր: Ինչ վերաբերում է ԱՄՆ տարածքին, Լոս Անջելեսում ցնցումները շարունակվել են մոտավորապես 1 րոպե: Ներկայումս անցկացվում են կամուրջների, ճանապարհների եւ էլեկտրահաղորդման գծերի վիճակի ստուգումներ: Հրշեջները ցնցումներից հետո օգնել են վերելակներում մնացած մարդկանց: Դիսնեյլենդում ատրակցիոնների աշխատանքը ժամանակավորապես դադարեցված է:

107-ամյա չինուհին որոշել է ամուսնանալ

«Արմենպրես»-ը, վկայակոչելով չինական լրատվամիջոցներին, տեղեկացնում է, որ չինական Գոփչժու նահանգի 107-ամյա բնակչուհի Վանգ Գոփինը որոշել է ամուսնանալ: Գոփինը երբեք ամուսնացած չի եղել: Նա պատմում է, որ իր երիտասարդության ժամանակ տղամարդիկ անընդհատ ծեծում էին իրենց կանանց, իսկ երիտասարդ աղջիկների ոտքերը կապում էին, որպեսզի դրանք ուղիղ լինեին. «Ես միշտ վախեցել եմ ամուսնանալուց, սակայն այժմ այլեւս չեմ ցանկանում բեռ լինել հարազատներիս համար, ես ուզում եմ կողքիս ունենալ ընկեր, զրուցակից», նշել է 107-ամյա տատիկը: Գոփին նաեւ նշել է, որ ինքը ամենեւին էլ երիտասարդ ամուսին չի փնտրում. «Ինձ կգոհացնի նույնիսկ 100-ամյա տղամարդը», ասել է նա: Տատիկի համար ամուսին են փնտրում ոչ միայն հարազատները, այլեւ տեղական իշխանությունները, ի դեպ, վերջիններս խորհուրդ են տվել Գոփին ամուսին փնտրել ծերանոցներում:

Ո՞վ է Facebook-ի հեղինակը

Բի-Բի-Սի-ի հաղորդմամբ` ամերիկացի եղբայրներ Կամերոն եւ Թայլեր Վինկելվոսները Facebook-ի հիմնադրի դեմ հարուցած դատավարությամբ միլիոնավոր դոլարների փոխհատուցում են ստացել: Նրանք պնդում էին, որ հանրահայտ Facebook սոցիալական ցանցի հեղինակներն իրենք են: Դատավարության ավարտից հետո Facebook-ի ղեկավարությունը հայտնեց, որ վեճը համարում են փակված: Եղբայրները, սակայն, հայտարարում են, որ վեճը դեռեւս ավարտված չէ:

Թեպետ եղբայրները հրաժարվում են հայտնել, թե կոնկրետ որքան գումար են փոխհատուցում ստացել, ինչը, շշուկների համաձայն, կազմում է շուրջ 65 մլն դոլար, սակայն Բի-Բի-Սի-ին տված հարցազրույցում նշել են, որ իրենք պայքարելու են մինչեւ արդար որոշման ընդունումը:

Եղբայրները չեն գոհացել միայն ֆինանսական փոխհատուցմամբ, նրանք պահանջում են Facebook ընկերության ակցիաների մի մասը:

Ամերիկացի եղբայրները Facebook-ի հիմնադիր Մարկ Ցուկերբերգի հետ ուսանել են Հարվարդի համալսարանում, ուր եւ նրանք հիմնադրել են ConnectU կայքը 2003 թվականին: Այն ժամանակ դեռ ուսանող Մարկ Ցուկերբերգը օգնում էր նրանց կայքի ստեղծման աշխատանքներում, սակայն կարճ ժամանակ անց վերջինս հիմնում է սեփական սոցիալական ցանցը, որը կրում էր Facebook անվանումը: Facebook-ը դառնում է Հարվարդի ուսանողների շրջանում ամենահանրահայտ կայքերից մեկը: Այսօր Facebook-ն աշխարհում ամենատարածված սոցիալական ցանցերից մեկն է, որում գրանցված օգտագործողների թիվն անցնում է տասնյակ միլիոնները:

Կայքում գրանցված են նաեւ եղբայրներ Վինկելվոսները, թեպետ, իրենց իսկ խոսքերի համաձայն, երկար ժամանակ խուսափում էին ցանցից օգտվել:

ԱՐԵՎԻԿ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Պայթյուններ Ինգուշիայում. Մոսկվայի եւ Դաղստանի շարունակությո՞ւն

Ապրիլի 5-ի առավոտյան Ինգուշիայի Կարաբուլաղ քաղաքում որոտացել է երկու պայթյուն: Առաջինն իրականացրել է մահապարտ ահաբեկիչը` իրեն պայթեցնելով ՆԳ քաղաքային բաժնի մուտքի մոտ: Սպանվել է երկու միլիցիոներ, երկու ուրիշների հասցրել են հիվանդանոց:

Երկրորդ պայթյունի ժամանակ պայթուցիկ սարքը կառավարվել է հեռվից: ՆԳ քաղաքային բաժնի շենքի մոտ ականված ավտոմեքենայի պայթեցումից ոչ ոք չի տուժել: ՌԻԱ գործակալությունը նշում է, որ երրորդ ահաբեկչության հնարավորությունը չի բացառվում:

Կարաբուլաղի պայթյունները կարող են կապված լինել Մոսկվայում եւ Դաղստանում օրերս տեղի ունեցած պայթյունների հետ: Այդ մասին ՌԴ ուժային կառույցների լավատեղյակ աղբյուրներից մեկը հայտնել է Ինտերֆաքս գործակալության թղթակցին:

Գործակալության աղբյուրի կարծիքով, տվյալ իրադարձությունների հետեւում կարող են կանգնած լինել միեւնույն մարդիկ, որոնց նպատակն է ապակայունացնել ՌԴ իրադրությունը: Ներկայումս քննիչները մշակում են այդ վարկածը: Վերջնական հետեւություններ կարվեն վերջին ահաբեկչությունների բոլոր հանգամանքների մանրակրկիտ ուսումնասիրությունից հետո միայն:

Ինչ վերաբերում է տարբերություններին, Ինգուշիայի եւ Դաղստանի ահաբեկչությունները ուղղված են իրավապահ մարմինների աշխատակիցների դեմ, մինչդեռ Մոսկվայում զոհվեցին քաղաքացիական անձինք:

Իրանում անցկացվելու է միջուկային զինաթափման կոնֆերանս

Ապրիլին Իրանում անցկացվելու է միջուկային զինաթափման հարցերին նվիրված միջազգային կոնֆերանս: Այդ մասին հայտարարել է Իրանի միջուկային ծրագրին առնչվող բանակցություններում այդ երկրի պատվիրակության ղեկավար Սաիդ Ջալիլին, որը երեկ Պեկինում հանդիպում է ունեցել չին պաշտոնական անձանց հետ: BBC-ն մեջբերում է Ջալիլիի այն խոսքերը, որ Չինաստանը համաձայնել է մասնակցել կոնֆերանսին:

Թեհրանը փորձում է Պեկինի աջակցությունը ստանալ, որպեսզի ապագայում կանխվեն հնարավոր պատժամիջոցներն իրանական միջուկային ծրագրի պատճառով:

Շենգենյան այցագրերի շնորհման ժամկետը կրճատվում է

Ապրիլի 5-ից ուժի մեջ մտավ Շենգենյան համաձայնագրի երկրների մշակած այցագրային նոր կանոնակարգը: Դրա համաձայն, շենգենյան այցագիր ստանալու հայտերի քննարկման ժամկետը չպետք է անցնի 10 օրվանից: Առավել ճշգրիտ տվյալներ են նշվում «Վրեմյա նովոստեյ» թերթում. այցագրի խնդրանքով հյուպատոսությանը դիմելուց մինչեւ փաստաթղթերով կատարելիք այցելությունը պետք է անցնի 14 օրից ոչ ավելի: Եվս 15 օր հատկացվում է պատասխան ստանալուն:

Այսպիսով, նոր կանոնները կոչված են պարզեցնելու եւ միասնականացնելու այցագրերի շնորհման արարողակարգը` անկախ նրանից, թե որ երկրի քաղաքացիներն են այցագիր խնդրում: Ի դեպ, նոր կանոնները չեն վերաբերում աշխատանքի կամ ուսման երկարաժամկետ այցագրերին. այդ հարցերը մնում են առանձին պետությունների իրավասության մեջ:

Ինչ վերաբերում է ՌԴ քաղաքացիներին, Եվրոպան դեռ պատրաստ չէ վերացնելու այցագրային ռեժիմը, քանի որ վախենում է Հյուսիսային Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի անկայուն տարածաշրջաններից մարդկանց անօրինական ներգաղթից:

Սակայն Մոսկվայում այնքան էլ հիմնավորված չեն համարում արեւելքից անօրինական ներգաղթի հնարավորության երկյուղները: Թերթը հիշեցնում է, որ 2004-ին Եվրոմիությունը ստեղծեց արտաքին սահմանների անվտանգության «Ֆրոնտէքս» գործակալությունը, որը հատուկ ուշադրություն պետք է դարձներ արեւելյան սահմաններին: Գործակալության կենտրոնակայանը Վարշավայում է, իսկ պետը ֆինն է: Բայց իրականում «Ֆրոնտէքսը» զբաղվում է հարավային ուղղությամբ, քանի որ անօրինական ներգաղթի հիմնական ալիքը գալիս է Մալթայից, Լամպեդուզիայից (Իտալիա), Կանարյան կղզիներից (Իսպանիա):

«Դայմլերը» խոստովանեց կաշառակերության փաստերը

Գերմանական «Դայմլեր» ընկերության ղեկավարությունը խոստովանել է, որ 22 երկրներում կաշառքներ է տվել պետական պաշտոնյաներին: «Ազգը» գրել էր ամերիկյան դատարանում «Դայմլերին» ներկայացված մեղադրանքների մասին: ԱՄՆ արդարադատության նախարարությունը գերմանական ավտոմոբիլային ընկերությանը մեղադրում է պետական խոշոր պատվերներ ստանալու նպատակով ընդհանուր առմամբ 53 մլն դոլար կաշառքներ տալու մեջ:

«Մերսեդես-Բենցի» սեփականատեր «Դայմլերը» կաշառքներ է տվել մասնավորապես Ռուսաստանում, Չինաստանում, Թաիլանդում, Հունաստանում, Իրաքում, Թուրքմենստանում, Ուզբեկստանում...

BBC-ն հաղորդում է, որ «Դայմլերը» խոստովանել է իր մեղքը եւ ԱՄՆ կառավարության հետ կնքած համաձայնագրով խոստացել է վճարել 185 մլն դոլար տուգանք:

Խոսքը 1998-2008 թթ. արձանագրված կաշառատվության դեպքերի մասին է, երբ պետծառայողները ստացել են թանկարժեք նվերներ կամ խոշոր գումարներ: Որոշ գնահատումների համաձայն, «Դայմլերը» միայն ՌԴ իշխանության մարմինների ներկայացուցիչներին ավելի քան 3 մլն եվրո է վճարել որպես միջնորդավճար:

Դատական լսումներն անցկացվում էին Վաշինգտոնի դաշնային դատարանում: Դատավոր Ռիչարդ Լեոնը կնքված փոխզիջողական համաձայնությունը անվանել է «արդարացի լուծում»: Տուգանք վճարելով` «Դայմլերն» ազատվում է երկարատեւ եւ վարկաբեկիչ դատավարությունից:

Դատախազ Ջոն Դարդենի խոսքերով, ֆիրմայի ղեկավարությունն «ակտիվորեն գործակցել է քննիչների հետ»: Դարդենը կարծում է, որ «ընկերությունը հնարավոր ամեն ինչ արեց իր շարքերը մաքրելու համար. ուստի արժե նրան պաշտպանը հասուցել»:

Կաշառատվության մեքենայությունների մասնակից 45 մենեջերների առաջարկված է դուրս գալ «Դայմլեր» կոնցեռնից: Ի դեպ, անցյալ տարի գերմանական ընկերությունը 3,5 մլրդ եվրոյի վնասներ է կրել:

«Դայմլերի» պատմությունն ունեցել է նախադեպ: BBC-ն հիշեցնում է, որ 2008 թվականին գերմանական «Սիմենս» ընկերությունը 800 մլն դոլար տուգանք էր վճարել ԱՄՆ իշխանություններին, որպեսզի այդ երկրում դադարեցվի Արգենտինայի, Բանգլադեշի, Իրաքի եւ Վենեսուելայի պաշտոնյաներին կաշառելու գործի քննությունը:

AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 22:46 Page 1

«Դա կլինեն իրենց մեղայականը՝ մշակույթի լեզվով»

Սերժ Ավետիքյանը հյուրընկալվեց «Ազգին»

Ինչպես խոսացել էինք մեր ընթերցողներին, ներկայացնում ենք ֆրանսահայ անվանի ու հայտնի դերասան, բեմադրիչ Սերժ Ավետիքյանի հետ հարցազրույցը: Հիշեցնենք, որ Սերժ Ավետիքյանը վերջերս հրավիրվել էր մասնակցելու «Արմմոնո» միջազգային թատերական փառատոնին, որի ընթացքում նա ներկայացրեց Ժիրայր Թոռիկյանի «Հայկական համերգը կամ թուրքական ասացվածքը» մոնոներկայացումը: Ներկայացման մասին կարող եք կարդալ **«Ազգի»** մարտի 23-ին թիվ 50 համարում:

Սերժ Ավետիքյան. դերասան, բեմադրիչ, երաժիշտ: Նա հեղինակ է եւ նաեւ դերակատար 20 գեղարվեստական, 30 հեռուստատեսային ֆիլմերի, որոնցից 3-ը 10 ժամանոց սերիալների՝ Գերմանիայում եւ Ֆրանսիայում, եւ նաեւ զուգահեռ 30 պիեսների համահեղինակ: Թվեմ ամենաշատ հետաքրքրություն եւ աղմուկ հանած ֆիլմերից մի քանիսը՝ «Մենք մի տղամարդ էինք»-1978-ին, «Կամիր պուլովեր»-1979-ին, «Մայրիկ», «Արամ», «Ճամփորդություն դեպի Հայաստան», «Լաբիրինթոս» եւ այլն: 1983-ին նկարահանել է «Ինչ են իմ ընկերները դարձել» ֆիլմը, որտեղ անդրադարձել է 13 տարվա ընդմիջումից հետո այն փոփոխություններին եւ նաեւ իր ընկերական շրջապատին, երբ Հայաստանում էր: Ավելի ուշ՝ 90-ականներին Սերժ Ավետիքյանը սկսում է նկարահանել ավելի ալեգորիկ թեմաներով կարճամետրաժ, խաղարկային եւ վավերագրական ֆիլմեր: Սպիտակի երկրաշարժը ցնցել էր նաեւ Սերժին ու նա գյումրեցի մի անծանոթ տղայից ստանում է այդ արհավիրքը պատկերող նյութեր եւ դրանց հիման վրա ստեղծում «Լյուքս էտեռնա» վավերագրական ֆիլմը: 10 տարի անց Ավետիքյանը այցելում է Գյումրի եւ նկարում այդ առաջին ֆիլմի շարունակությունը եւ այն անվանում «Էմոցիոնալ հող-10 տարի անց»: Սերժ Ավետիքյանի վերջին տարիների 10 բեմադրություններից՝ երաժշտական, դասական, դրամատիկ, տրագիկոմեդիա, Հայաստանում բախտ ենք ունեցել դիտել երկուսը. առաջինը 2006-ին Համազգային թատրոնում բեմադրված «Մարիանի քմայքները» եւ այս վերջինը «Արմմոնոյի» շրջանակում: **«Ազգի»** հետ զրույցում արվեստագետը նշում է. «Ես բեմադրելիս ստեղծագործում եմ, փնտրում եմ ոճը, քանզի գիտեմ ուր եմ գնալու, բայց չգիտեմ թե ինչ արդյունք եմ ստանալու: Դերասանների հետ ես աշխատում եմ իմպրովիզի վրա, որպեսզի կարողանամ ըմբռնել, թե ով ինչ կարողություններ ու ճկունություն ունի, որպեսզի հենց այդ հատկությունների հիման վրա կառուցեմ դերասանի դերը: Հենց այդ աշխատելաոճն հարստացնում է ներկայացումը, բացում է դերասանի երեւակայությունը՝ հանդեպ իրեն հանձնված դերին: Ստացվում է, որ դերն ենք մոտեցնում ու հարմարեցնում դերասանին եւ երկուստեք աշխատելով ստացվում է հրաշալի արդյունք: Դերասանը, եթե իր հոգեվիճակից չդատարկվի ու նորովի չլցվի իր կերպարով, հաջողության չի հասնի: Եվ ես փորձերի ժամանակ հաճախ շեշտում եմ. միասին խաղում ենք, միասին պարում ենք, մտնում մի տարածք, որտեղ ամեն ինչ մաքուր է ու ազատ: Սա այն է, երբ դերասանը կարողանում է իր միջից հանել ավելորդ աղմուկը, մաքրվում ու տրամադրվում է աշխատանքային այդ ոճին: Ես իմ ներկայացումներում շատ քիչ դեկորներ եմ օգտագործում, չեմ ծանրաբեռնում բեմը, որպեսզի հանդիսատեսին չշեղեմ ու նրանք մտապես հետեւեն դերասանի խաղին: Սա է իմ թատրոնը, ստեղծագործական ամեն մի շարժումը, ամեն մի խոսքը՝ հստակ, դիպուկ ու կարեւոր»:

Իմ այն հարցին, թե **այժմ ի՞նչ գործերի վրա է աշխատում**, բեմադրիչ-դերասանն ասաց. «Ես Հայաստանի կոնսերվատորիայի ուսանողների մասնակցությամբ Փարիզի արվարձաններից մեկում՝ Նուրեղ քաղաքի Ամանդիե պետական թատրոնում բեմադրելու եմ Տիգրանյանի «Անուշ» վերամշակված օպերան: Բայց ոչ այն «Անուշը», որին հանդիսատեսը ծանոթ է, այլ նորովի՝ քչացնում եմ երգչախումբը, նվագախումբը, երաժշտությունը որոշ տեղեր կտրում եմ, բայց ոչ կարեւոր հատվածները: Անուշի դերակատարը կհրավիրվի սփյուռքից, որն ի դեպ Հայաստանից է գնացել: Կլինեն բնության պատկերներ ներկայացնող կինոկադրեր, որոնց հետ դերասանները կձուլվեն ու տվյալ տեսարանը ավելի արտահայտիչ կդառնա: Դերակատարներն էլ քչացվել են ու օպերան նորարարական ոճով, նախկինի փոշին մաքրելով, կներկայացնեմ որպես զգացմունքային նոր, տեխիլքային ոճի մի գործ: Ես այժմ այսպես եմ տեսնում «Անուշը»: Իհարկե կլինեն մարդիկ, որ

չեն ընդունի, դա իրենց գործն է, դա ինձ չի հուզում, որովհետեւ այժմ չափանիշներն այլ են:

Սերժ Ավետիքյան-դերասանին հեշտությա՞մբ հաջողվեց խաղալ Գետիկյանի «Հանցագործների բանակը» ֆիլմում Շառլ Ազնավուրի հոր դերը, հարցին նա պատասխանեց. «Ես հատուկ հանդիպեցի Շառլի հետ եւ փորձեցի իմանալ, թե հայրը բացի երգելուց ուրիշ ի՞նչ սովորույթներ ուներ, Միսակ Մանուշյանի հետ ինչպե՞ս էին ընկերացել: Իհարկե Շառլը մանրամասն պատմեց ու կատակով նշեց, որ հայրը «սայաթնովիստ» էր ու ամենից շատ նրա երգերն էր երգում, քեֆչի, ուտող-խմող մարդ էր, հումորով ու անչափ ֆանտազիայով: Եվ ես հենց այդ հատկանիշները հաշվի առնելով՝ կերպարավորեցի Շառլի հոր դերը»:

Դուք հաճախ եք անդրադառնում Հայոց ցեղասպանությանը, առաջիկայում ունե՞ք այդ թեմայով նոր աշխատանք անելու մտադրություն հարցին ասաց. «Ես այժմ աշխատում եմ «Անիծված կղզին» անիմացիոն ֆիլմի վրա, որը 15 րոպեանոց է եւ համարյա ավարտման փուլում է գտնվում: Ֆիլմին ես երեք վերնագիր եմ տվել՝ ֆրանսերեն, թուրքերեն եւ հայերեն տիտրերով միաժամանակ գնում է եւ թարգմանաբար հնչում է այսպես՝ «պատմությունը շուն է»: Այո, ոչ թե շնի պատմություն, այլ հենց պատմությունը շուն է, քանզի ֆիլմի հիմքում ընկած է 1910 թվին եղած իրական պատմությունը, որի դաժանությունը անիմացիայով է հնարավոր ներկայացնել: Երբ 1909 թվին երիտթուրքերը իշխանությանը տիրացան ու Ադանայի ջարդերից հետո, Պերայի քաղաքապետը գանգատվում էր Թալեաթ եւ Էնվեր փաշաներին, որ քաղաքը լիքն է շներով եւ դրանց պետք է ոչնչացնել, չնայած որ 60-80 հազար շները մաքրում են քաղաքը կեղտից՝ սնվելով աղբով, հետեւաբար պետք է ձերբազատվել նրանցից, ստանալով դրական պատասխան՝ «մաքրասեր» իշխանավորները օրենք են ընդունում եւ 14.000 ֆրանկ են տրամադրում շների ոչնչացման ծրագրին, որպեսզի եվրոպացիներին ցույց տան, թե իրենք էլ «դեմոկրատ են ու մաքրասեր»: Եվ ահա հավաքում են շներին ու նրանց լցնում քաղաքից հեռու Օքսիա անմարդաբնակ անջուր կղզի, որպեսզի սովից իրար ուտեն ու սատկեն: Ահա սա է ֆիլմի հիմքում, առանց որեւէ մեկին դատելու: Իսկ թե ով ինչպես կմբռնի Օսմանյան կայսրության գործելաոճը՝ քիչ փող ծախսել, հետք չթողնել, ոճրագործությունները աչքից հեռու անել: Ով քիչ թե շատ տեղյակ է Հայոց ցեղասպանությանը, անմիջապես զուգահեռներ է անցկացնում նույն ձեռագրով իրականացվածի հետ: Ասեմ, որ իմ պապը այդ դեպքի վայրից մոտ 150 կմ հեռու Սոլոզ գյուղում է ծնվել ու ապրել եւ միայն մի քուրդ ընտանիքի օգնությամբ փրկվել եղեռնից»:

- Հաճախ եք շփվում թուրք ռեժիսորների հետ, համատեղ գործ հնարավո՞ր է անել:

- Սկսվել է մի համատեղ աշխատանք հայ եւ թուրք մտավորականների միջեւ եւ առաջիկայում, մոտ երկու տարվա ընթացքում այս մասին կտեղեկանաք: Իսկ որ կարեւոր հանգամանք եմ համարում այն, որ թուրք երիտասարդներն են Հայոց ցեղասպանության մասին ֆիլմեր նկարելու ու հետաքրքրված են, դա փաստ է: Եվ դա կլինի իրենց մեղայականը՝ մշակույթի միջոցով:

- Դուք Հայաստանից հետո Ստամբուլ եք գնալու, որպեսզի նկարեք վավերագրական ֆիլմ, ինչի՞ մասին է այն լինելու:

- «Այո, ֆրանկո-թուրքական ֆիլմ է լինելու եւ ապրիլի 11-24-ը «Անադոլու կուլտուր» կազմակերպությունը (երկրորդ անգամ), որի ղեկավարն է Օսման Կավալան, համագործակցում է մեզ հետ: Նա ֆինանսավորել է նաեւ «Նույն ջուրն ենք խմել» իմ պապիս գյուղի պատմությանը վերաբերող ֆիլմը, որտեղ ազգայնամոլության նշույլ անգամ չկա, կա դիրք, արվեստի պահանջ, մշակույթ եւ մտադրություն առանց ատելության, ներկայացնելով այն թեմաները, որոնք դժվարությամբ են արտաբերվել մինչեւ այժմ»:

- Սահմանների բացումը ի՞նչ կարող է փոխել կինեմատոգրաֆիայում:

- Ես հավատում եմ, որ սահմանների բացումը նախ եւ առաջ պետք է տեղի ունենա ժողովուրդների ուղեղում, խելքում, ատելությունից թոթափվելով ու ապագային այլ աչքերով նայելով: Այդ ամենը քաղաքական հարց չէ, այլ մարդկային, եթե խորը մտածեն ու հոգու սահմանները բացեն, մնացյալը ինքնստինքյան կբացվի:

- Թուրք երիտասարդների հետ շփումից պարզել ե՞ք արդյոք, թե ի՞նչ են զգում մի ողջ ազգի ցեղասպանության ենթարկելու, բնօրրանից քշելու փաստի կապակցությամբ:

- Թուրք երիտասարդները խոստովանում են, որ եթե իրենց անգլերեն, ֆրանսերեն կամ գերմաներեն կարդալ չիմանային, երբեք չէին իմանա Հայոց ցեղասպանության մասին: Նրանք խոստովանում են, որ իրենց պետությունը իրենց խաբել է տարիներ շարունակ եւ հակառակը մատուցել: Եվ եթե նրանք արտասահմանում չհանդիպեին հայերի, որոնք նրանց գրականություն եւ ուղղություն են տվել, ապա ստիպված էին իրազեկ լինել խեղաթյուրված պատմությանը: Նրանց հուզում է մի փաստ՝ ինչպես պետք է երկուստեք կարողանան այս դրությունից դուրս գալ, քանզի միայնակ իրենց ուժը չի պատի այդ վիճակից դուրս գալու համար եւ փնտրում են ելքեր: Վերջապես ապրիլի 24-ին կլինեմ Պոլսում ու կմասնակցեմ «Ակօս» թերթի, երիտասարդների հետ Բիլգի համալսարանում կայանալիք գիտաժողովին ու «Ապրիլի 24-ին 95-ամյա տարելիցին նվիրված միջոցառումներին: Կհանդիպեմ իմ թուրք մտավորական ընկերներին՝ Ալի Բաղրամօղլուն, Ջենգիզ Ակթարին, Ահմեդ Ինջելին, Բասկին Օրանին, որոնց ես համարում եմ չորս հրացանակիրները, որոնք նախաձեռնեցին հայերից ներողություն խնդրելու գործը եւ նրանց միացան 30 հազար մարդիկ ու ամեն օր դրանց թիվն ավելանում է: Ասեմ, որ նրանք գրում են գիրք, թե այդ քայլը անելուց հետո ինչպե՞ս են ապրում, ինչպե՞ս են ընդունում իրենց Հայաստանում եւ Թուրքիայում: Հուսանք, որ դրական լուծումը սարերի հետեւում չէ: Ասեմ, որ վերջերս լույս է տեսել հայ եւ թուրք մասնագետներ Միշել Մարյանի եւ Ահմեդ Ինջելի «Երկխոսություն» գիրքը», որը շատ կարեւոր նշանակություն կունենա:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ՓԱՐԱՋԱՆՈՎՅԱՆ

Երեւակայության հզոր ուժով

«Փարաջանովի հեռանալով՝ կինոյի աշխարհը կորցրեց իր կախարդներից մեկին», այսպես են արտահայտվել համաշխարհային մշակույթի ու կինոյի խոշորագույն գործիչները հանճարեղ ռեժիսոր եւ արվեստագետ Սերգեյ Փարաջանովի (Սարգիս Փարաջանյանց) մասին: 1946թ.-ին «Մոռացված նախնիների ստվերները» ֆիլմը ռեժիսորին համաշխարհային ճանաչում է բերում՝ փառքի դափնիներով պսակելով կախարդական գաղափարներից լուսավորված ճակատը: Սակայն Փարաջանովի փառքի վարդագույն հորիզոնում շուտով երեւում են դժբախտության անմխիթար ու մութ ստվերներ: 1965թ-ին նա սկսում է նկարահանել «Կիեւյան որմնանկարներ հակապատերազմական ֆիլմը, որն արգելվում է իշխանությունների կողմից: 1966թ-ին Փարաջանովին հրավիրում են

Հայաստան: Այստեղ ռեժիսորը նկարահանում է «Սայաթ-Նովա» ֆիլմը, որը մեծ դժվարությամբ դուրս է գալիս էկրան՝ «Նռան գույնը» անունով:

Դրանից հետո Փարաջանովը տասնհինգ տարի վտարվում է կինոյից, ավելին՝ երկու անգամ բանտ է նետվում: Այդ դաժան վերաբերմունքի իրական պատճառը նրա՝ իշխանությանը չգոհացնող լեզուն էր ու արվեստը: Այդ տարիներին, զրկված լինելով ֆիլմեր նկարահանելու հնարավորությունից, ռեժիսորն իր ողջ ստեղծագործական ավյունն ուղղում է գծանկարների, կոլաժների, տիկնիկների, գլխարկների եւ արվեստի այլ գործերի ստեղծմանը: «Ինձ չէին թողնում ֆիլմեր նկարել, ես էլ սկսեցի կոլաժներ անել: Կոլաժը սեղմված ֆիլմ է», գրում էր նա: Այսպես, 1988թ-ին Հայաստանի ժողովրդական արվեստի պետական թանգարանում կազմակերպվում է Սերգեյ Փարաջանովի գործերի առաջին ցուցահանդեսը: Նույն թվականին «Ձորագյուղ» ազգագրական թաղամասում նրան հատկացվում է երկու կից կառույց՝ բնակության եւ թանգարանի համար: Երկրաշարժի պատճառով Հայաստանում շինարարական աշխատանքները միառժամանակ դադարեցվում են, թանգարանը բացվում է միայն 1991թ-ին:

Թանգարանի հավաքածուի հիմնական մասը Փարաջանովի աշխատանքներն են. գծանկարներ, ֆիլմերի համար արված էսքիզներ, տիկնիկներ, գլխարկներ, ինչպես նաեւ կենդանության օրոք նրա կամքով Երեւան տեղափոխված թիֆլիսյան տան կահկարասին եւ անձնական իրերը: Հուշային երկու սենյակներում վերականգնվել են նրա թիֆլիսյան տան եւ կիեւյան բնակարանի ներքին հարդարանքի որոշ հատվածներ: Հեղինակի ինքնատիպ ռեակցիան կյանքի իրադարձությունների նկատմամբ, պլաստիկ աշխարհընկալումն արտահայտված են նրա ստեղծագործությունների՝ ասամբլաժների, հարթ եւ տարածական կոլաժների, գծանկարների, ֆիլմերի էսքիզների միջոցով: Ազատազրկման մեջ ստեղծված գործերից ամենաուշագրավը բանտային ընկերների դիմանկարներն են: Թանգարանի ֆոնդերում պահպանվում են ռեժիսորի նամակներն ուղղված Յ. Նիկուլինին, Վ. Քաթանյանին, Ա. Տարկովսկուն եւ մշակույթի այլ գործիչների: Թանգարանում կյանքի են կոչվել Փարաջանովի արվեստի գեղարվեստական եւ ցուցադրական սկզբունքները: Նրա աշխատանքներին առանձնակի փայլ ու հմայք է հաղորդում օգտագործված առարկաների եւ նյութերի բազմազանությունը:

1988թ-ին «Հայֆիլմ» կինոստուդիայում ռեժիսորը սկսում է «Խոստովանանք» ինքնակենսագրական ֆիլմի աշխատանքները: Նկարահանումներն ընդհատվում են նրա առողջական վիճակի վատթարացման պատճառով, վախճանվում է Երեւանում 1990թ-ին:

Սերգեյ Փարաջանովի վառ երեւակայությունն ու բարձր վարպետությունն իրենց արտահայտությունն են գտել ոչ միայն կինոմատոգրաֆիայի ասպարեզում, այլ նաեւ այն գործերի, որոնք պատվավոր տեղ են զբաղեցնում ռեժիսորի անունը կրող թանգարանում:

Մարտիրոս Սարյանը մի առիթով ասել է. «Իսկական արվեստը երբեք չի ծերանում, որովհետեւ այն մշտապես նորանում է մշտապես նորացող կյանքով»: Թանգարանում պահպանվող նմուշներն էլ, անկասկած, չեն կորցնի իրենց հմայքի ուժը դեռ մի ամբողջ հավերժություն՝ ամեն անգամ ստեղծագործական երեւակայությամբ օժտելով ու նոր շունչ հաղորդելով այցելուներին:

ԼԻԼԻԹ ՎԱՀԱՆՅԱՆ

AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 22:45 Page 1

Գագիկ Ծառուկյանը հաջողություն մաղթեց բռնցքամարտիկներին

Ինչպես տեղեկացրել ենք, հայ բռնցքամարտիկները մասնակցելու են Բաքվում ապրիլի 20-ին մեկնարկելիք բռնցքամարտի աշխարհի երիտասարդական առաջնությանը: Երեկ ՀԱՕԿ-ի նախագահ **Գագիկ Ծառուկյանը** հանդիպեց Հայաստանի երիտասարդական հավաքականի անդամների ու մարզիչների հետ եւ Վրաստան ուսումնամարզական հավաքի մեկնելուց առաջ նրանց բարեմաղթանքներ հղեց:

«Բաքվում դուք մրցելու եք ոչ միայն ձեր, այլ ամբողջ հայության համար: Եթե որեւէ մեկի մեջ մտավախություն կա, ապա ավելի լավ է Բաքու չմեկնի: Ձեր վրա մեծ պատասխանատվություն է դրված: Ամեն ինչ պետք է ներդնեք հայ ազգի պատիվը բարձր պահելու համար: Առաջին անգամը չէ, որ Բաքվում հայ մարզիկները մասնակցելու են աշխարհի առաջնությանը: 2007-ին Բաքվում մեր ըմբիշները հաջող ելույթներ ունեցան, որոնց շնորհիվ բարձրացվեց Հայաստանի դրոշը: Մենք Բաքու ենք տանում միայն լավագույններին, որոնք կարող են արդյունքի հասնել: Ձեզ հաղթանակ եմ մաղթում ու մեծ հույսեր եմ կապում մեր բռնցքամարտիկների հետ», իր խոսքում նշեց Գագիկ Ծառուկյանը:

Երիտասարդական հավաքականի գլխավոր մարզիչ **Դերենիկ Ոսկանյանը** համառոտ ներկայացրեց մեր բռնցքամարտիկների նախապատրաստության ընթացքը: Ի պատասխան, ՀԱՕԿ-ի նախագահը կատակով նշեց, որ եթե մեդալ չնվաճվի, ապա չվերադառնան: Այնուհետեւ նա ներկաներին հիշեցրեց, որ Ոսկանյանի գլխավորությամբ մեր երիտասարդ բռնցքամարտիկները միշտ էլ պարգեւներով են վերադարձել միջազգային մրցաշարերից:

Նշենք, որ աշխարհի առաջնությունը վարկանիշային է: Այնտեղ խաղարկվելու են Սինգապուրում կայանալիք առաջին պատանեկան օլիմպիադայի ուղեգրերը: Բաքու մեկնելու հիմնական պատճառը հենց մրցաշարի վարկանիշային լինելն է:

Հայաստանի 13 հոգանոց մարզական պատվիրակությունը կգլխավորի բռնցքամարտի Հայաստանի ֆեդերացիայի նախագահ Արման Մուրադյանը: Ռինգ դուրս կգան 6 բռնցքամարտիկներ՝ Կորյուն Սողոմոնյանը (48 կգ), Նարեկ Աբգարյանը (51 կգ), Արթուր Քիրաջյանը (54 կգ), Կարեն Տոնականյանը (57 կգ), Հրայր Մաթեւոսյանը (60 կգ) եւ Հովհաննես Բաչկովը (64 կգ):

Մեկնարկի հայտնությունը «Կիլիկիան» է

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 2-րդ տուրի ավարտական երկու հանդիպումներն էլ գոլառատ էին: Այս առումով աչքի ընկավ «Բանանցի» եւ «Իմպուլսի» մրցավեճը, որում խփվեց 7 գոլ: Երկու թիմերն էլ մեկնարկային տուրում խոշոր հաշվով պարտվել էին, ուստի պետք է ձգտեին պարզերես լինել իրենց երկրպագուների առջեւ: Արդեն առաջին խաղակեսում «Բանանցը» վճռեց մրցակցության ելքը: Խաղասկիզբը շատ

անհաջող դասավորվեց «Իմպուլսի» ֆուտբոլիստների համար: Արդեն 4-րդ րոպեին Դու Բալայի փոխանցումից հետո Անդրեյ Չերեւկոն գնդակն ուղարկեց սեփական դարպասը: Հինգ րոպե անց Սամվել Մելքոնյանը 11 մ հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը, իսկ մինչեւ ընդմիջում 3-րդ անգամ գրավեց մրցակցի դարպասը:

Ընդմիջումից հետո Զավեն Բադոյանը կրճատեց հաշվի տարբերությունը՝ բացելով «Իմպուլսի» գոլերի թիվը բարձրագույն խմբում: Սակայն քիչ անց Սամվել Մելքոնյանը կրկին դիպուկ իրացրեց 11 մ հարվածը՝ հաշիվը դարձնելով 4-1, դառնալով հեթ-տրիկի հեղինակ: Մինչեւ խաղավարտ մրցակիցները մեկական գնդակ փոխանակեցին: Վահագն Այվազյանի խփած գոլին «Բանանցը» պատասխանեց Դու Բալայի գնդակով: Այսպիսով, «Բանանցն» անդրանիկ հաղթանակը տոնեց, իսկ «Իմպուլսը» խոշոր հաշվով 2-րդ պարտությունը կրեց: Բնականաբար, «Իմպուլսի» գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանը դժգոհ է թիմի ցուցադրած խաղից ու մեկնարկում ցույց տված արդյունքից: Բացառված չէ, որ մարզիչները հրաժարվեն «Իմպուլսի» փորձառու մի քանի ֆուտբոլիստներից:

Մեկնարկի իսկական հայտնությունը «Կիլիկիան» է: Առաջին տուրում կիլիկիացիները սեփական հարկի տակ 3-1 հաշվով կամային հաղթանակ էին տոնել «Գանձասարի» նկատմամբ: 2-րդ տուրում կիլիկիացիները «Հրազդանում» նույնպիսի հաշվով հաղթեցին «Շիրակին» եւ 6 միավորով «Փյունիկի» եւ «Ուլիսի» հետ աղյուսակը գլխավորողների թվում են: Այդ խաղում «Կիլիկիայից» գոլերը խփեցին Կարեն Խաչատրյանը, Սարգիս Մովսիսյանը եւ Հայկ Մկրտչյանը: Շիրակցիներից միակ գոլը խփեց Անդրանիկ Բարիկյանը:

Առաջնության մեկնարկից առաջ մասնագետների կարծիքով բարձրագույն խմբում տեղը պահպանելու համար հիմնական պայքարը պետք է ընթանար հենց «Կիլիկիայի» եւ «Շիրակի» միջեւ: Սակայն «Կիլիկիան» հաճելի անակնկալ մատուցեց: Աբրահամ Խաշմանյանի գլխավորությամբ կիլիկիացիները նախապատրաստական ողջ շրջանը թեեւ անցկացրել են Հայաստանում, սակայն դա նրանց չի խանգարել լավ մարզավիճակ ձեռք բերել: Երիտասարդ մարզիչ Աբրահամ Խաշմանյանի աշխատանքի արդյունքն այսօր տեսնում են բոլորը: Համալրված լինելով բացառապես տեղացի, հիմնականում երիտասարդ ֆուտբոլիստներով, «Կիլիկիան» այսօր մարտունակ կոլեկտիվ է իրենից ներկայացնում: Անշուշտ, թիմը կձգտի հետագա հանդիպումներում զարգացնել հաջողությունը:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	2	2	0	0	7-2	6
2. Կիլիկիա	2	2	0	0	6-2	6
3. Ուլիս	2	2	0	0	4-0	6
4. Միկա	2	1	0	1	6-4	3
5. Բանանց	2	1	0	1	5-6	3
6. Գանձասար	2	0	0	2	1-4	0
7. Շիրակ	2	0	0	2	1-6	0
8. Իմպուլս	2	0	0	2	2-8	0

Ռմբարկուները

Սամվել Մելքոնյան	«Բանանց»	3
Ալբերտ Թադեւոսյան	«Փյունիկ»	2
Սարգիս Մովսիսյան	«Կիլիկիա»	2
Մինդաուգաս Գրիգալեւիչուս	«Միկա»	2
Գագա Թբիլաշվիլի	«Ուլիս»	2

Առաջատարը փոխվեց

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնության 3-րդ փուլի՝ Մալայզիայի Գրան պրիի խաղարկության հաղթող ճանաչվեց Սեբաստիան Ֆետելը: Մարզական կարիերայում դա Ֆետելի 6-րդ հաղթանակն էր: Իսկ ահա ընդհանուր հաշվարկով առաջնության առաջատար Ֆեռնանդո Ալոնսոն չհասեց վերջնագիծը՝ պայքարից դուրս մնալով մրցումների ավարտից երկու շրջան առաջ: Դա հնարավորություն ընձեռեց Ֆելիպե Մասային, որը ցույց էր տվել 7-րդ արդյունքը, 39 միավորով ստանձնել առաջատարի դերը: 37-ական միավորով 2-3-րդ տեղերն են բաժանում Ֆեռնանդո Ալոնսոն եւ Սեբաստիան Ֆետելը: Աշխարհի ներկայիս չեմպիոն Ջենսոն Բատոնը 35 միավորով 4-րդ տեղում է: Ռուսաստանցի Վիտալի Պետրովին այս անգամ էլ չհաջողվեց հասնել վերջնագծին: Նա առայժմ միավոր չի վաստակել:

«Կոնստրուկտորների գավաթի» խաղարկությունում 76 միավորով առջեւից է ընթանում «Ֆերարին», որին 10 միավոր է զիջում «Մակլարենը»: 61 միավորով 3-րդ տեղում «Ռեդ Բուլն» է:

Հայաստանը կներկայացնեն 9 ծանրորդներ

Մինսկում մեկնարկած ծանրամարտի Եվրոպայի առաջնությունում Հայաստանից մրցահարթակ դուրս կգան 9 մարզիկներ: Տղամարդկանց մրցաշարին կմասնակցեն Սմբատ Մարգարյանը (56 կգ), Առաքել Միրզոյանը (77 կգ), Տիգրան Գեւորգի Մարտիրոսյանը (77 կգ), Գեւորգ Պողոսյանը (85 կգ), Արա Խաչատրյանը (85 կգ), Արթուր Բաբայանը (105 կգ) եւ գերծանրքաշային Ռուբեն Ալեքսանյանը:

Կանանց մրցաշարին ձեռքի վնասվածքի պատճառով չի մասնակցի աշխարհի չեմպիոնուհի Նազիկ Ավդալյանը: Հայաստանը կներկայացնեն Մելինե Դալուզյանը (69 կգ) եւ Հռիփսիմե Խուրշուդյանը (75 կգ):

Առաջինը մրցահարթակ դուրս եկավ Սմբատ Մարգարյանը, որն ընդգրկված էր B խմբում: Սմբատը 6 ծանրորդների մրցավեճում ցույց տվեց լավագույն արդյունքը՝ 255 կգ (109+146): Սմբատի գրաված տեղը հայտնի դարձավ ուշ երեկոյան, երբ պայքարի մեջ ներգրավվեցին A խմբի 9 ուժեղագույն ծանրորդները: Այդ պահին թերթն արդեն տպարանում էր, ուստի արդյունքներին կանդրադառնանք վաղվա համարում:

Հայ ռեգբիստների հաղթանակը

Ռեգբիի ազգերի գավաթի խաղարկության 3-րդ դիվիզիոնի A խմբում Հայաստանի հավաքականն Աբովյանում 26-17 հաշվով պարտության մատնեց Անդորրայի ընտրանուն: Մեր հավաքականը 13 միավորով 5 թիմերի մրցավեճում ընթանում է 2-րդ տեղում: Առաջատարը լիտվացիներն են, որոնք ունեն 18 միավոր: Ավարտական հանդիպումը մեր հավաքականը կանցկացնի ապրիլի 10-ին՝ հյուրընկալելով Սերբիայի ընտրանուն:

Մովսիսյանը մրցանակակիր չդարձավ

Իտալական Սան Սեբաստիան քաղաքում ավարտվեց շախմատի միջազգային մրցաշարը, որի 142 մասնակիցների թվում էր Կարեն Մովսիսյանը: 9 հնարավորից վաստակելով 6,5 միավոր, հայ գրոսմայստերը զբաղեցրեց 7-րդ տեղը: Ավարտական 3 տուրերում նա այնքան էլ հաջող չխաղաց՝ վաստակելով 1,5 միավոր: 7-րդ տուրում Մովսիսյանը 3-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց՝ պարտության մատնելով Ալեքսիս Կաբրերային: Կարենի համար ճակատագրական եղավ 8-րդ տուրում Դանիել Ալսինայից կրած պարտությունը, որը նրան զրկեց առաջին մրցանակը շահելու հնարավորությունից: Մրցաշարի վերջին տուրում Մովսիսյանը ոչ-ոքի խաղաց Ռուսլան Պոգորելովի հետ:

7,5 միավորով մրցաշարի հաղթող ճանաչվեց կուբացի Արամիս Ալվարեսը: Նա հաշտություն կնքեց Մարկոս Լիանեզայի եւ Մարկո Տրատարի հետ, իսկ վերջին տուրում հաղթեց Ալեքսիս Կաբրերային: Հենց այդ պարտիան էլ վճռեց մրցաշարի հաղթողի հարցը: 7-ական միավորով հաջորդ տեղերը զբաղեցրին Մարկո Տրատարը, Դանիել Ալսինան, Եվգենի Գլեյզերովը, Քեւին Սպրագետը եւ Օլեգ Կոռնեեւը:

«Դահիճը» պարտվեց «Փոքրիկին»

17 տարի անց Բեռնարդ Հոպկինսին վերջապես հաջողվեց ռեւանշի հասնել Ռոյ Ջոնսի նկատմամբ: Լաս Վեգասում անցկացված մենամարտում 45-ամյա Հոպկինսը, որ «Դահիճ» մականունն է կրում, միավորներով (117-110, 117-110, 118-109) հաղթեց 41-ամյա Ջոնսին, որին «Փոքրիկ» են անվանում: Նրանց առաջին մենամարտը կայացել է 17 տարի առաջ: Այն ժամանակ երիտասարդ Ռոյ Ջոնսը 12-ռաունդանոց մենամարտում միավորներով հաղթելով Բեռնարդ Հոպկինսին, նվաճել էր միջին քաշային կարգում IBF-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

Հոպկինսը ռաունդից ռաունդ ավելի էր մեծացնում իր առավելությունը՝ դիպուկ հարվածների շնորհիվ միավորներ վաստակելով: Ջոնսը չէր ցանկանում պարտվել եւ 8-րդ ռաունդում կրկին հարվածեց մրցակցի ծոծրակին, որի հետեւանքով Հոպկինսը մի քանի րոպե ծնկաչոք վիճակում էր հայտնվել: Ոչ մարզական պահվածքը կատաղեցրեց Հոպկինսին: 11-րդ ռաունդում գոնգի ժամանակ նա գլխով հարվածեց մրցակցին՝ պատռելով ձախ հոնքը:

Հետաքրքրական է, որ Հոպկինսը ռինգ էր դուրս եկել դահիճի դիմակով՝ փորձելով հոգեբանորեն ճնշել մրցակցին: Չնայած պատկառելի տարիքին, երկու բռնցքամարտիկներն էլ բավական ակտիվ մենամարտ վարեցին: 6-րդ ռաունդում Ջոնսը հարվածեց Հոպկինսի ծոծրակին, որի համար մրցավարները նրանից մեկ միավոր հանեցին: Ջոնսի վարքագիծը վրդովեցրեց Հոպկինսի որդիներից մեկին, որը ռինգ մտնելով, փորձեց իր բողոքը հայտնել մրցավարին: Միայն անվտանգության աշխատակիցների միջոցով հաջողվեց հանդարտեցնել կրքերը:

«Արժեր այսօր ռինգ դուրս գալ Ռոյի հետ մենամարտելու համար: Նա դեռ պահպանել է արագաշարժությունը եւ իր հարվածները: Երբ 8-րդ ռաունդում նա 2-րդ անգամ հարվածեց ծոծրակիս, ոտքերս դողացին ու որոշ ժամանակ չէի կարողանում կանգնել: Ուրախ եմ, որ կարողացա մենամարտը հասցնել հաղթական ավարտի», հայտարարել է Հոպկինսը մենամարտի ավարտից հետո:

«Լավ մենամարտ էր: Ուրախ եմ, որ հաջողվեց 12 ռաունդ դիմանալ: Շնորհակալ եմ բոլորից, ովքեր ցավում էին ինձ համար եւ օգնեցին նախապատրաստվելու այս մենամարտին: Շնորհակալ եմ հասկացեք հորս», նշել է Ռոյ Ջոնսը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

AZG NEW PDF.qxd 05/04/2010 23:01 Page 1

Իտալացի զբոսաշրջիկները տպավորված են հայերի ջերմությամբ ու եկեղեցիների խորհրդավորությամբ

«Իտալական «փոքրիկ» Սարդինիա կղզուց ժամանել ենք Հայաստան՝ բացահայտելու ձեր հինավուրց երկիրը», ասում է իտալացի զբոսաշրջիկ **Անջելո Նեանին**: Եթե երկու շաբաթ առաջ իտալացի զբոսաշրջիկներին խնդրեին քարտեզի վրա ցույց տալ Հայաստանի տեղը՝ կդժվարանային: Տեղեկությունները սակավ էին ու շաղկապվում էին 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության հետ: Նրանց հատկապես հուզել էր, որ ցեղասպանության է ենթարկվել առաջին քրիստոնյա ազգը՝ իր հավատի համար:

Հայոց պատմությանն ու մշակույթին նրանց դեռ Իտալիայում «ստիպել» են սիրահարվել բազմաթիվ իտալահայ մտավորականներ: Զբոսաշրջիկները խոստովանում են, որ կյանքի վերաբերյալ պատկերացումների, մարդկանց ու նրանց կատարած գործողությունները գնահատելու առումով հսկայական ազդեցություն են գործել իտալական գրականության մեծագույն վարպետ, իտալահայ Անտոնիա Արսլանի գրքերը, որոնք Իտալիայում արժանացել են լավ ու ջերմ ընդունելության:

Վեպի հիման վրա Պաոլո եւ Վիտտորիո Տավիանիների նկարահանած «Արտույտների ագարակը» ֆիլմը Նեանին դիտել է մի քանի տասնյակ անգամ: Սարսափել է, զայրացել, հուզվել ու որոշել այցելել պատմական այս գողտրիկ վայրն ու հաղորդակից լինել քրիստոնեական աշխարհի հինավուրց մասունքներին:

«Ֆիլմի շնորհիվ Իտալիան ու ողջ Եվրոպան ծանոթացան հայոց պատմության ամենաողբերգական էջին՝ Հայոց ցեղասպանությանը: Մեր երազանքն էր բացահայտել երկիր, որի անունը մեծ հարգանք ու հետաքրքրություն է հարուցում, որը, միաժամանակ, այդքան էլ հայտնի չէ: Կարեւոր էր ընկալել այն հիացական խոսքերի իմաստը, որոնք հաճախ ենք լսել հայկական եկեղեցիների, նրանց ճարտարապետական բացառիկ արժեքի ու նշանակության վերաբերյալ», ասում է Նեանին:

Երեք օրվա ընթացքում շուրջ չորս տասնյակից բաղկացած իտալացի զբոսաշրջիկների խումբը հասցրել է լինել բազմաթիվ վայրերում: Հայկական աշխարհի բացահայտումը սկսվել է Երեւանի պատկերասրահներից ու թանգարաններից, շարունակվել մինչեւ Սաղմոսավանք, Օհանավանք: Հաջորդող մի քանի օրերի ընթացքում զբոսաշրջիկները կիհանան նաեւ Նորավանքով: Կայցելեն Խոր Վիրապ, Գոշավանք, Հաղարծին, Սեւան, Գառնի ու Գեղարդ:

Իտալացի զբոսաշրջիկների հետ հանդիպումը պատահական էր, վայրը՝ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածինը: Տաճարում նախապատրաստական աշխատանքներ էին ընթանում, եկեղեցին ու ողջ քաղաքը նախապատրաստվում էին ճրագալույցի, այնուհետեւ Սուրբ Զատկի պատարագին:

«Անկասկած ամենամեծ տպավորությունն ինձ վրա թողեց Մայր տաճարը: Այս եկեղեցին շատ կարեւոր եւ բացառիկ նշանակություն ունի: Նրա կառուցման պատմությունը, եկեղեցու դերը, քանդակներն ու նկարներն ապշեցուցիչ էին: Մնացած եկեղեցիներն էլ մեծ տպավորություն թողեցին, ինձ հատկապես զարմացրեց եկեղեցու եւ բնության այդչափ համահունչ ներդաշնակությունը»:

«Ինչպես կբնութագրեք հայերին» հարցից հետո խումբը նախ հիացական բացականչություններ արտահայտեց, այնուհետեւ ծափահարեց:

«Մեզ զարմացրին մարդկանց պարզությունն ու ջերմությունը, հյուրընկալ վերաբերմունքը: Հիացած ենք հայկական խոհանոցով: Համեղ ուտեստները, որոնք ճաշակում ենք, ուղղակի հիանալի են: Դրանք առանձնահատուկ են, որովհետեւ պահպանել են համեմունքային եւ պատրաստման եղանակների յուրահատկությունը: Դա հատուկ է նաեւ իտալական խոհանոցին: Մեզ համար անսպասելի էին նաեւ Հայաստանում մատուցվող ծառայությունների սպասարկման բարձր մակարդակն ու որակը: Խոստովանում եմ՝ զարմացրիք», ասում է Նեանին:

Իտալացի զբոսաշրջիկը մտադրված է հայրենիք տանել մի շարք ուտեստների բաղադրատոմսեր, վառ հիշողություններ ու, անկասկած, ընկերներին խորհուրդ կտա այցելել Հայաստան, ինչպես ինքն է բնորոշում, առնչվելու խորհրդավորին եւ հոգեւոր արժեքներին:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

д²ЬВафршЖ¼ШЖ ,рк°марафШ

«Մեկ ազգ՝ յոթ պետություն»

Թյուրքախոս յոթ պետությունների ներկայացուցչական պատվիրակությունների մասնակցությամբ Բաքվում անցկացված միջոցառումն ավարտվել է «Մեկ ազգ, յոթ պետություն» խորհրդի հիմնադրմամբ: Խորհրդի նախագահ է ընտրվել Ադրբեջանի ներկայացուցչության ղեկավար Ազեր Հասրեթը: Ինչպես հաղորդում է «Արմենպրես»-ը՝ վկայակոչելով ադրբեջանական «Ենի մուսավաթ» թերթը, նորաստեղծ խորհրդի կենտրոնակայանը գործունեություն կծավալի Թուրքիայի Բուրսա քաղաքում գտնվող «Մեկ ազգ, յոթ պետություն» մշակույթի եւ համերաշխության կազմակերպության կազմում:

Անհրաժեշտության դեպքում նորաստեղծ խորհուրդը յոթ թյուրքական պետությունների եւ այլ թյուրքական համայնքների խնդիրների հետ կապված՝ հավաքներ կանցկացնի թուրքական համապետությունների գլխավոր ներկայացուցչությունում:

Հավաքի մասնակիցները որոշել են «ոչ մի դեպքում չվնասել թյուրքական պետությունների եւ կառավարությունների քաղաքական գործունեությանը, չմիջամտել թյուրքական պետություններում գործող քաղաքական կուսակցությունների եւ խմբերի հակասություններին, եւ գործել միայն թյուրքական պետությունների ու հասարակությունների ընդհանուր շահերին ի նպաստ, պետություններին ու ժողովուրդներին ավելի մոտեցնելու ուղղությամբ»:

Շնորհանդես

ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող **Սուրեն Սարգսյանի «1885-1908 թթ. հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը Արմենական գործիչների գնահատմամբ»** աշխատության շնորհանդեսը, կազմակերպությամբ Արմենական-ՌԱԿ Հանրապետական վարչության, տեղի կունենա

ապրիլի 6-ին, ժամը 16.00-ին, Թեքեյան կենտրոնում:

Սիրով հրավիրում ենք հայ ժողովրդի պատմությամբ բոլոր հետաքրքրվողներին ու մասնագետներին:

ACBA-CREDIT AGRICOLE BANK

Р²Ъо²р²рафВЪафЬ

ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿԸ հայտարարում է աճուրդ՝ Բանկի մասնաճյուղերին պատկանող մեքենաների վաճառքի համար: Ցանկացողները կարող են դիմել համապատասխան հեռախոսահամարներով:

Մակնիշ՝ ՎԱԶ-21213
Արտադրության տարեթիվ՝ 2000թ.
Կատարված վազք՝ 243,100 կմ
Սկզբնական արժեք՝ 800,000 ՀՀ դրամ
Հեռ.՝ (0222) 3 32 96
Բանկի «Կոտայք» մասնաճյուղ

Մակնիշ՝ ՎԱԶ-21213
Արտադրության տարեթիվ՝ 2001թ.
Կատարված վազք՝ 208,700 կմ
Սկզբնական արժեք՝ 1,000,000 ՀՀ դրամ
Հեռ.՝ (0224) 2 27 54
Բանկի «Եղվարդ» մասնաճյուղ

Մակնիշ՝ ՎԱԶ-21213
Արտադրության տարեթիվ՝ 2002թ.
Կատարված վազք՝ 253,324 կմ
Սկզբնական արժեք՝ 1,000,000 ՀՀ դրամ
Հեռ.՝ (0267) 2 40 11, 2 40 12
Բանկի «Բերդ» մասնաճյուղ

Մակնիշ՝ ՎԱԶ-21213
Արտադրության տարեթիվ՝ 2000թ.
Կատարված վազք՝ 288,400 կմ
Սկզբնական արժեք՝ 1,000,000 ՀՀ դրամ
Հեռ.՝ (0284) 2 40 18, 2 40 94
Բանկի «Գորիս» մասնաճյուղ

Մակնիշ՝ ՎԱԶ-21213
Արտադրության տարեթիվ՝ 2002թ.
Կատարված վազք՝ 210,000 կմ
Սկզբնական արժեք՝ 700,000 ՀՀ դրամ
Հեռ.՝ (0236) 4 47 66
Բանկի «Մասիս» մասնաճյուղ

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ-ի բիզնես ինֆորմացիայի եւ խորհրդատվության բաժինն առաջարկում է կազմակերպել էքսպորտային վարկեր Սլովակիայից Հայաստան եւ ԼՂՀ

Վարկերը երաշխավորվում են Սլովակիայի պետության կողմից.
- հատուկ ապրանքային վարկատեսակ
- կարճաժամկետ, միջին ժամկետի եւ երկարաժամկետ գործարքներ
- ամբողջական կամ մասնակի ֆինանսավորում
- վարկերը տրամադրվում են ցանկացած արտարժույթով:

Այս ծրագրի շրջանակներում հնարավոր է ներկրել Եվրոպական արտադրության որակյալ ծառայություններ եւ ապրանքատեսակներ.
- բժշկական սարքավորումներ,
- գյուղատնտեսական տեխնիկա եւ նյութեր,
- շինարարական տեխնիկա, հոսքագծեր եւ նյութեր,
- կենցաղային տեխնիկա,
- տարբեր նշանակության եւ տարողության տրանսպորտային միջոցներ,
- կլիմատիզացիոն համակարգեր,
- սննդամթերք,
- եւ այլն:

Ներկրվող ապրանքների ու ծառայությունների ոլորտների եւ տեսակների սահմանափակում չկա:

Հատուկ բարենպաստ պայմաններով իրականացվում են ՀԷԿ-երի կառուցման, սարքավորումների ներկրման եւ գործարկման աշխատանքները:

Վարկերը տրամադրվում են տարեկան 7-8% տոկոսադրույքով:

Մարման ժամկետը՝ 5-8 տարի:

Մանրամասներին ծանոթանալու համար կարող եք այցելել **www.nt.am** կամ **www.market.nt.am** էլ. կայքերը, գրել մեզ՝ **manush@nt.am** հասցեով, այցելել մեզ՝ Երեւան, Իսահակյան 28, կամ զանգահարել **+37410 56-59-65, 094 366 989** հեռախոսահամարներով:

Անիտուր պատմամշակութային զբոսաշրջային գործակալությունը մայիս-հոկտեմբեր ամիսներին կազմակերպում է.

3-օրյա՝ Կարս, Անի, Արդահան, Չլդր լիճ
7-օրյա՝ Պատմական Հայաստանի մայրաքաղաքները Կարս, Անի, Վան, Տիգրանակերտ
10-օրյա՝ Իրան (Թավրիզ, Ուրմիա, Սալմաստ, Թադեի վանք, Մակու)
Արեւմտյան Հայաստան (Վան, Մուշ, Էրզրում, Կարս, Անի), Թբիլիսի:
15-օրյա՝ Արեւմտյան Հայաստան (Կարս, Անի, Վան, Տիգրանակերտ),Կիլիկիա (Հռոմկլա,Նեմրութ սար,Այնթապ, Մուսա լեռ, Ադանա, Սիս, Անարզաբա, Կոռիկոս, Խարբերդ, Էրզրում), Հալեպ եւ Կիպրոս:

Հատուկ տուր
Վերելք Բիբլիական Արարատի գագաթ /7օր/
Տեղեկությունների համար զանգահարել՝
Հեռ: 519226, 094203206, 091203206 կամ այցելել
Իսահակյան 28,1-ին հարկ սեն. 20
www.anitour.org info@anitour.org

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» ամսագիր

Ինչպես անթերի վարել հաշվապահությունը եւ խուսափել հաշվապահական, հարկային եւ իրավաբանական սխալներից

• Օրենսդրական նորություններ • Պարզաբանումներ • Խորհրդատվություն

«Էկոնոմիկա եւ Իրավունք» - ամսագիր ղեկավարների եւ մասնագետների համար

Բաժանորդագրվելու համար զանգահարեք 54-24-81, 54-74-81

¶ам²¼,Ж Р²Ш²р ¼²Ь¶²Р²р°Иª 5 8 - 2 9 - 6 0

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 5.04.2010, գինը՝ 100 դրամ, տպագրւում է «Նոյեան Տապան» ՍՊԸ տպարանում՝ Իսահակեան 28: